Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. június 26., péntek
LXXVIII. évfolyam
138. (22298.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Egyre népszerűbb a marosszentgyörgyi kerékpárút

Nemsokára hivatalosan is átadják

Fotó: Vajda György

Körülbelül egy évvel ezelőtt arról számoltunk be, hogy a két szakaszból álló, 15 kilométer hosszú marosszentgyörgyi bicikliút megépítése a gazdasági megszorítások miatt finanszírozási nehézségekbe ütközött. Időközben sikerült elkezdeni a munkálatokat, a projekt pedig várhatóan július közepén lezárul.

Szeredai Vivien

A község polgármestere, *Sófalvi Szabolcs* lapunknak elmondta, hogy a beruházás nemcsak a marosszentgyörgyieknek szól, hanem a környékbeli lakosoknak is, hiszen a statisztikák szerint Maros megye országos szinten élen jár a kerékpár-tulajdonosok és kerékpározók számát tekintve. Hangsúlyozta, hogy nagy szükség volt egy korszerű bicikliútra – ami nem az út menti felfestett sávot jelenti, hanem különálló útszakasz –, hiszen a környéken nincsenek hosszú, biztonságos bicikliutak, így ha valaki kerékpározni akart, kénytelen volt a főút mentén közlekedni, ami sokszor életveszélyes.

– Amikor megálmodtuk a bicikliutat, egyértelmű volt, hogy a Marosparton fogjuk létrehozni, mivel a Víkendtelep, a Sörpatika és a Hétfák környéke rendkívül közkedvelt terület, mindig is sokan sétáltak,

(Folytatás a 4. oldalon)

Szintlépés a Marosparton: 2026-os VIBE Fesztivál
A rendezvény szervezői jelentős újításokkal, kényelmi szolgáltatásokkal és rendkívül színes zenei palettával várják a látogatókat. **4.**

A trónörökös, aki útban volt
Vannak történelmi pillanatok, amelyeket utólag hajlamosak vagyunk leegyszerűsíteni. Ilyen Szarajevó is. Egy fiatal merénylő, néhány lövés, egy halott trónörökös, majd a világháború. **5.**

Hőségrekordok Európában
Az évszázad végére évi 22-ről 47-re emelkedhet a kánikulai napok száma. **17.**

AKTUÁLIS

A PSD machiavellista ellenforradalma

Vajda György

Úgy tűnik, győzött a PSD-ellenforradalom, hiszen körvonalazódni látszik az a terv, amelyet gondosan kigondolt a PSD: a Bolojan-kormány megbuktatása és a PSD hatalomra jutása. Összeesküvés-elméletnek tűnik ez a kijelentés, de ha következtetni tudunk a Bolojan-kormány megbuktatásának körülményeiből és az utána következő hatalmi harc lépéseiből, akkor ez vonható le belőle. A Bolojan-kormány ugyanis a hazai és a geopolitikai kényszerhelyzetben gazdasági megszorító intézkedéseket hozott, felelősséget vállalva azért, hogy megakadályozza az ország csődjét. Kiderült, hogy az előző PSD-kormányok – szociális intézkedések leple alatt – gyakorlatilag

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

JÚNIUS

26

PÉNTEK

5:31 18:40
21:19 2:57

A nappal hossza: **15** óra **48** perc

Ma **JÁNOS, PÁL,** holnap **LÁSZLÓ** napja

Az év **177.** napja, hátravan **188** nap

Isten éltesse!

LÁSZLÓ: szláv eredetű férfinév, amely a Vladiszlav (később Ladiszlav) névből alakult ki a magyar nyelvben. Jelentése: hatalom és dicsőség.

IDŐJÁRÁS

Változó idő

Hőmérséklet:
max.: .... **33 °C**
min.: .... **17 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. június 25.**

1 €	5,2317 lej
1 $	4,6035 lej
100 Ft	1,4755 lej
1 g arany	590,7325 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	35, 23, 8, 19, 1 + 2	NOROC PLUS: 5 0 1 1 8 3
Loto 40/50	25, 37, 15, 34, 33, 39	SUPER NOROC: 1 0 2 9 3 5
Loto 49	10, 7, 4, 47, 21, 26	NOROC: 8 1 3 6 1 2 7

MEGYEI HÍREK

Forgalomkorlátozás a Marosvásárhelyi Napokon

A városnapi programok miatt június 26-án, pénteken (ma) 15 órától június 29-én, hétfőn 6 óráig forgalomkorlátozás lesz érvényben a megyeszékhelyen a Rózsák terén, a Győzelem téren, a Bolyai és a Tusnád utcában. Hétfő hajnalig tilos parkolni a vár környékén, a várfal és a Nicolae Iorga utca közötti szakaszon, az egyetem felőli oldalon – tájékoztatott a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Útlezárások Erdőszentgyörgy és a Bözödi-tó környékén

Június 28-án, vasárnap Erdőszentgyörgy és a Bözödi-tó környékén szervezik meg a nemzetközi Transylvania Triathlon Fesztivált. A verseny biztonságos lebonyolítása érdekében 7–17 óra között útlezárások lesznek érvényben. A 136–136A jelzésű megyei út Erdőszentgyörgy és Hargita megye határa közötti szakaszát teljesen lezárják, Erdőszentgyörgyön pedig a Petőfi utcát az Iskola utcától a tó irányába, valamint a Nicolae Bălcescu utca Petőfi utca felőli, mintegy 250 méteres szakaszát. A szervezők arra kérik a lakosokat, hogy utazásukat a forgalomkorlátozás figyelembevételével tervezzék meg, és köszönik megértésüket.

Búcsúünnep Eheden

Június 27-én, szombaton 13 órától Szent Péter és Szent Pál apostolok búcsúünnepét tartják az ehedi katolikus templomban. A szentmise után az egybegyűltek a helyi kultúrotthonban találkozhatnak. Az érdeklődők megtekinthetik a falu képkiállítását és a világháborúban elhunytak emlékhelyét. 18 órától a székelykáli néptánccsoport lép fel, azután közös éneklés és hajnalig tartó bál következik.

250 éves az Amerikai Egyesült Államok Függetlenségi nyilatkozata

250 évvel ezelőtt, 1776. július 4-én tették közzé a világtörténelem egyik legjelentősebb dokumentumaként, a modern demokrácia alapokmányaként is számontartott iratot. A Teleki–Bolyai Könyvtár az évfordulóról egy kamarakiállítással emlékezik meg, amelyen megtekinthető a Függetlenségi nyilatkozat 1819-es díszkiadása, továbbá egy válogatás a korszakról szóló, valamint a dokumentumhoz inspirációként szolgáló munkákból. Az évforduló napján, július 4-én, szombaton 11 órától magyar, 13 órától román nyelvű kurátori tárlatvezetéssel várják az érdeklődőket a könyvtár nagytermében. A programot 11–14 óra között gyerekfoglalkozások is kísérik.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Ülésezett a marosvásárhelyi helyi tanács

Fontos döntéseket hoztak a közigazgatás, a kultúra, a sport és a városfejlesztés terén

A június 25-én tartott rendes tanácsülésen a marosvásárhelyi helyi tanácsosok több határozatot is elfogadtak, amelyek a város fejlődését, a közigazgatás korszerűsítését, a kultúra és a sport támogatását, valamint a lakhatási és turisztikai beruházásokat érintik.

Fiatalok számára új lakások az ANL-program keretében

A tanács jóváhagyta a Raktár utcában található, 6.064 m²-es telek közvagyonból magánvagyonba történő átsorolását, valamint annak ingyenes használatba adását a Nemzeti Lakásügynökség (ANL) számára.

A terület a kormányzati ANL-program második szakaszában kerül felhasználásra, lakásépítés céljából fiatalok és pályakezdő családok számára. Ezeket a lakásokat a hatályos jogszabályok szerint lehet majd bérelni.

A városi temetők területeinek jogi rendezése

A tanács elfogadta két, a város kezelésében lévő temetőhöz tartozó terület köztulajdonba vételét. Az első egy 33.041 m²-es terület, amely a Jeddi úti temetőhöz tartozik, a második pedig egy 19.645 m²-es terület, amely a Remeteszegi úti temetőhöz kapcsolódik (a Szotyori József utcában).

A döntés lehetővé teszi a területek telekkönyvi bejegyzését, ami rendezi és megerősíti a város tulajdonjogát.

Négy új díszpolgár Marosvásárhelyen

Tanácsi határozat értelmében a város idén négy személynek adományoz díszpolgári címet: Boros István (Boros Ştefan – Tety) karikaturistának, Someşan Ştefan tanárnak, a Maros megyei oktatás kiemelkedő alakjának, Káli Király István írónak, szerkesztőnek, az erdélyi magyar kulturális élet meghatározó személyiségének és postmortem Kincses Előd ügyvédnek, írónak és publicistának.

A város és a megye turisztikai népszerűsítése

Jóváhagyták a marosvásárhelyi önkormányzat és a Visit Maros Egyesület közötti együttműködési megállapodást a *Maros turisztikai célpont nemzetközi piacokon való népszerűsítése* elnevezésű program megvalósítására. A program végrehajtására a helyi tanács 2026-ra 4.000.000 lej önkormányzati forrást különített el.

A partnerség célja, hogy Marosvásárhely és Maros megye ismertebbé váljon a nemzetközi turisztikai piacon, több látogatót vonzzon, és megerősítse a térség versenyképes turisztikai célpontként betöltött szerepét.

Intézmények és közszolgáltatások átszervezése

Az ülésen több, az önkormányzat alárendeltségébe tartozó intézmény működésében is módosításokat és átszervezéseket hagytak jóvá, ezek az alábbiak:

– a Marosvásárhelyi Helyi Adóigazgatóság szervezeti felépítésének, létszámának és működési szabályzatának módosítása;

– a Marosvásárhelyi Kulturális, Művészeti és Szabadidőközpont átszervezése;

– a polgármesteri hivatal szakapparátusának átalakítása;

– a Helyi Személynyilvántartó Közszolgálat átalakítása Marosvásárhelyi Személynyilvántartó Igazgatósággá, a helyi tanács alárendeltségében;

– a Marosvásárhelyi Városi Sportklub új szervezeti felépítésének, létszámának és működési szabályzatának jóváhagyása;

– a Marosvásárhelyi Helyi Rendőrség átszervezése, amely legfeljebb 117 alkalmazottal működik tovább.

Ezeknek az intézkedéseknek a célja, hogy az önkormányzati struktúrák jobban igazodjanak a város jelenlegi igényeihez, hatékonyabbá váljon a működés, és javuljon a lakosságnak nyújtott közszolgáltatások minősége.

A költségvetési jelentés elfogadása

A helyi tanács elfogadta a 2025-ös évre vonatkozó éves költségvetési beszámolót és pénzügyi kimutatásokat, valamint a 2026-os év első negyedévének költségvetési elszámolásait.

A 2025-ös évben Marosvásárhely helyi költségvetése 632.209.880 lej bevételt és 650.681.266 lej kiadást mutatott. A saját bevételekből működő intézmények és tevékenységek esetében a bevétel összesen 51.432.232 lej, a kiadás pedig 50.108.456 lej volt.

2026 első negyedévében a helyi költségvetés 184.350.158 lej bevételt és 148.678.803 lej kiadást könyvelt el. A saját bevételekből finanszírozott intézményeknél a bevétel összesen 13.235.776 lej, a kiadás pedig 9.843.677 lej volt.

A jóváhagyott határozatokhoz kapcsolódó dokumentumok – többek között a szervezeti felépítések, létszámok, működési szabályzatok és költségvetési beszámolók – a polgármesteri hivatal hivatalos honlapján megtekinthetők.

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal bel- és külkapcsolati osztálya

RENDEZVÉNYEK

Vakáció a múzeumban

A Maros Megyei Múzeum csapata július végéig négy helyszínen várja kreatív szünidős programokra a gyermekeket. A várbeli történeti és régészeti részlegen június 23-tól 28-ig minden kedden zajlanak a foglalkozások délelőtt 10 és 12 óra között. A soron következő, június 30-i téma a Római Birodalom határa Dáciában. A Kultúrpalota III. emeleti művészeti galériáiba minden júliusi szerdán várják 10 órától a gyermekeket; a július 1-jei foglalkozás címe: Az álmok táskája. A néprajzi osztályon csütörtök délelőttönként zajlanak gyermektevékenységek, július 2-án Gyöngybe zárt hagyomány címmel. A természettudományi osztályon péntek délelőttönként lehet különleges élményeket gyűjteni, július 3-án az egzotikus lepkék világával ismerkedhetnek meg a gyermekek. A foglalkozások a 6 és 12 év közötti korosztálynak szólnak. Mivel a helyek száma korlátozott, a részvételhez előzetes bejelentkezés szükséges a Maros Megyei Múzeum Facebook-oldalán megadott linken.

Helyi termelői vásár

Június 27-én, szombaton 8 és 16 óra között újra megtartják a My Family Market nevű helyi termelői és kézművesvásárt a marosvásárhelyi Gyémánt (Diamant) parkban. A látogatók a környék legjobb helyi termelőinek és kézműveseinek különféle termékeiből válogathatnak. Azok között, akik személyesen vásárolnak és feliratkoznak a tombolára, öt ajándékcsomagot sorsolnak ki.

Íriszfotózás a várban

A Marosvásárhelyi Napok idején naponta 12 és 18 óra között a marosvásárhelyi vár Szűcsök bástyájának első emeletén, a Marx József fotóklub székhelyén Both Gyula ingyenes íriszfotókat készít.

Kápolnaszentelés Gernyeszegen

Június 27-én, szombaton 13 órától Gernyeszegen ünnepélyes római katolikus kápolnaszentelő mise lesz. A szertartást dr. Kerekes László gyulafehérvári segédpüspök végzi. A kápolnát adományokból építtette Palkó Ágoston atya, aki korábban Kisillyében is létesített egy kápolnát.

Kreatív vakációs barkácshét

Június 29-étől július 3-áig kreatív vakációs barkácshét lesz a marosvásárhelyi Philothea Klubban (Bernády tér 3. szám). A naponta 10 órától 13 óráig tartó foglalkozásokra az I–V. osztályos gyermekeket várják, az együttléten lehet majd vágni, ragasztani és festeni, illetve új dolgokat készíteni. A gyerekek haza is vihetik a maguk készítette alkotásokat, és új barátokat is szerezhetnek. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges a 0757-022-533-as telefonszámon.

Vakációs bibliahét Cserealján

A Cserealji Református Egyházközségben június 29-től július 3-ig 10–13 óra között vakációs bibliahetet tartanak a gyermekeknek.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Árnyékjelentés: rendszerszintű visszalépés tapasztalható a kisebbségi jogok terén Romániában

Rendszerszintű visszalépés tapasztalható a kisebbségi jogok terén Romániában – mutatott rá a Bálványos Intézet a témában készített árnyékjelentésében, amelyet kedden ismertettek Kolozsváron.

A kolozsvári székhelyű szakpolitikai kutatóintézet a Keretegyezmény a Nemzeti Kisebbségek Védelméről Tanácsadó Testületéhez benyújtott árnyékjelentésében a kisebbségvédelmi keretegyezmény előírásainak romániai végrehajtását vizsgálta.

Rámutatott: minden területen visszalépés tapasztalható a kisebbségi jogok terén, és bár a törvények szintjén is vannak hiányosságok, leginkább a végrehajtásban látványos a romlás.

Az árnyékjelentés szerint a jelentős magyar lakossággal rendelkező települések önkormányzatai is alig lépnek túl a szimbolikus nyelvhasználaton, honlapjaik szinte kizárólag román nyelvűek, a formanyomtatványok, egyéb dokumentumok magyar fordítása hiányzik.

Toró Tibor politológus szerint az erős visszaesés oka, hogy mára már nincs politikai számonkérés és civil kontroll, a nyelvi jogi képviselet szinte teljesen megszűnt.

Már az RMDSZ sem kéri számon polgármesterein az anyanyelvű ügyintézés biztosítását, a kérdés „lekerült a napirendről” – fogalmazott a szakember.

A szakemberek ajánlásokat is adtak a helyzet javítására, és a többi között rendszeres ellenőrzéseket, szankciók bevezetését, a kétnyelvűségnek a kötelezővé tételét javasolják. Úgy vélik, bár Románia intézményi keretei elvben biztosítják a nemzeti kisebbségek részvételét a közügyekben, a gyakorlati megvalósítás súlyosan sérti a demokrácia, a pluralizmus és az átláthatóság elveit.

Kiss Tamás szociológus a magyar diákok diszkriminációját és a magyar tannyelvű iskolákban tanuló roma diákok szegregációját bemutató fejezetet ismertetve elmondta: ez főként az infrastruktúra egyenlőtlen elosztásában, az iskolán kívüli tevékenységek elenyésző számában vagy a segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányában nyilvánul meg.

Hangsúlyozta: a magyar iskolákban tanuló roma diákok esetében főként Székelyföldön tapasztalható szegregáció. Csíkszeredában például a roma gyerekeket lakóhelyüktől távol, a település peremén lévő, csak számukra fenntartott iskolába „száműzték”.

Ennek a kirekesztő bánásmódnak is eredménye a roma diákok nyolcadik osztály utáni lemorzsolódása – hangzott el.

A szakemberek szerint az árnyékjelentés célja ismertetni a nemzetközi szervezeteknek a nyelvi jogok biztosítása terén tapasztalt problémákat, továbbá Bukarestben is felhívni ezekre a figyelmet. (*MTI*)

Aláírták az első légvédelmi rendszerek beszerzéséről szóló keretmegállapodást

A védelmi minisztérium aláírta az első SHORAD-VSHORAD légvédelmi rendszerek beszerzéséről szóló keretmegállapodást – jelentette be csütörtökön a Facebook-oldalán Radu Miruță tárcavezető.

Bejegyzése szerint a több mint kétmilliárd euró értékű beszerzés célja a romániai légvédelem megerősítése. A SHORAD a rövid, míg a VSHORAD a nagyon rövid hatótávolságú légvédelmi rendszerek rövidítése.

Radu Miruță szerint a román haderőfejlesztés évekig túl lassan haladt. Most azonban olyan felpörgetett modernizációs és beszerzési program indult, amely folyamatosan hozza a konkrét eredményeket, és a román katonák végre modern eszközöket és valódi támogatást kapnak a harctéri feladataikhoz. A miniszter szerint a SHORAD-VSHORAD rendszer a légvédelem egyik legfontosabb pajzsa: észleli és megsemmisíti a támadó eszközöket, mielőtt azok elérnék a kijelölt célpontot. Ez voltaképp az utolsó védelmi vonal, amely még a becsapódás előtt megállítja a veszélyt. Magyarázata szerint erre a rendszerre azért van szükség, mert a mai hadviselésben a repülők és helikopterek mellett megjelentek a drónok, a cirkálórakéták és az alacsonyan repülő eszközök is, amelyeket a nagy hatótávolságú rendszerek nehezebben tudnak megsemmisíteni. Miruță bejegyzése szerint a keretmegállapodás három későbbi szerződés aláírását irányozza elő. Ezek alapján összesen hat integrált SHORAD-VSHORAD légvédelmi rendszert, egy kiképzési és oktatási rendszert, a VSHORAD-kezelők ellenőrzésére és értékelésére szolgáló szimulációs rendszert, hat SHORAD- és hat VSHORAD-rendszert vásárolnak, lőszerrel, kiképzéssel és logisztikai támogatással együtt.

A beszerzés teljes értéke héa nélkül 10,33 milliárd lej, vagyis mintegy 2,038 milliárd euró. (*Agerpres*)

Magyar film kapta a közönségdíjat a TIFF-en

Holtai Gábor első nagyjátékfilmje, az *Itt érzem magam otthon* nyerte el a 25. alkalommal megrendezett kolozsvári Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál (TIFF) közönségdíját – közölte vasárnap a kolozsvári Krónika.

A kolozsvári román nemzeti színházban szombat este rendezett ünnepélyes gálán a tízezer eurós pénzjutalommal járó Transilvania Trófeát a spanyol Carlos Sait Lionel című alkotása kapta. A legjobb rendező díját a görög Konsztantina Kocamani kapta a Titanic Ocean című filmért, a zsűri különdíja Goran Stankovic Mi atyánk című filmjéé lett, míg a legjobb alakításért járó díjat Muriel D'Ansembourg kapta a Truly Naked (Tényleg meztelen) című filmben játszott szerepéért. A magyar filmgyártás kolozsvári úttörője emlékére létrehozott, első alkalommal odaítélt Janovics Jenődíjat a lengyel Roman Gutek nyerte el, aki producerként tevékenykedik, és több filmfesztivált is alapított. A díjat évente egy-egy olyan személyiségnek ítélik oda, aki úttörő szellemével, látásmódjával és az iparágban új utakat nyitó képességével nyomot hagyott a nemzetközi filmművészetben.

A fesztiválon a legendás olasz színésznő, Ornella Muti különdíjat vehetett át.

A független gyártásban készült, a hatalom és az alkalmazkodás természetét vizsgáló magyar pszichológiai thrillert hétfő este vetítették Kolozsváron a rendező jelenlétében. A közönségdíjas alkotást vasárnap ismét levetítik a fesztiválon. Az alkotás június 26-án debütál a romániai mozikban.

A 25. kolozsvári filmfesztiválon 210 filmet vetítettek 49 országból. A versenyprogramban tíz dokumentumfilm és tizenkét nagyjátékfilm szerepelt. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

Egyesül Románia és a Moldovai Köztársaság

Hallgatólagosan elfogadta szerdai ülésén a Képviselőház a Románia és a Moldovai Köztársaság egyesüléséről szóló törvénytervezetet. A jogszabályjavaslatot az SOS Románia nyújtotta be a parlamentbe április 14-én. A szenátus szerdai ülését vezető Natalia Intotero közölte, hogy a tervezet megvitatásának határideje lejárt, így az hallgatólagosan elfogadottnak minősül. A jogszabályjavaslat szerint a román parlament megerősíti elkötelezettségét a helsinki EBESZ-konferencia záróokmányába foglaltak mellett, amely elismeri a határok békés, diplomáciai úton történő módosításának lehetőségét, és Románia, valamint a Moldovai Köztársaság egyesüléséről határoz. A tervezet ugyanakkor felhatalmazza a kormányt, hogy haladéktalanul kezdje el a tárgyalásokat a chișinăui hatóságokkal a Moldovai Köztársasággal való egyesülés véglegesítéséről. A tervezetről a Szenátus szavaz döntő házként. (Agerpres)

Meghosszabbították az alapélelmiszerek árréskorlátozását

Szerdán Nicușor Dan államfő kihirdette az alapélelmiszerek árréskorlátozását 2026. december 31-éig meghosszabbító jogszabályt. A törvény a kormány 2026/22-es sürgősségi rendeletét hagyja jóvá, amellyel meghosszabbították bizonyos alapélelmiszerek kereskedelmi árrésének korlátozását. Az intézkedés hatálya június 30-án járt volna le, de így év végéig érvényben marad. Az árréskorlátozás a következő termékekre vonatkozik: 300-500 grammos fehér kenyér, 1,5 százalékoas zsírtartalmú tehéntej (1 l), tehéntejből készült telemea sajt, tehéntejből készült, 3,5 százalékos zsírtartalmú joghurt, legfeljebb 200 grammos kiszerelésben, 000-s fehér búzaliszt (1 kg), kukoricadara (1 kg), M méretű tyúktojás, napraforgóolaj (legtöbb 2 literes kiszerelésben), friss csirkehús, friss sertéshús, friss zöldség, friss gyümölcs, fehér burgonya, cukor (1 kg), 12 százalékos zsírtartalmú tejföl, vaj (legtöbb 250 grammos kiszerelésben), szilvaíz (legtöbb 350 grammos kiszerelésben). (*Agerpres*)

90 milliárd eurós hitel Ukrajnának

Átutalta Ukrajnának a 90 milliárd eurós hitel első, 3,2 milliárd eurót kitevő részletét az Európai Unió – tájékoztatott az Európai Bizottság csütörtökön. Ez az összeg az Ukrajnának szánt új makroszintű pénzügyi támogatás (MFA) első részletét jelenti. A hitel keretében mintegy 45-45 milliárd euró áll Ukrajna rendelkezésére 2026-ban és 2027-ben. A hitel költségvetési támogatást foglal magában, valamint a védelmi szükségleteket fedezi. A drónbeszerzést támogató hatmilliárd eurós védelmi csomag első részletét a következő napokban folyósítják. (*MTI*)

Megnőttek az építkezési költségek

A lakóépületek építési költségei 2015 és 2025 között átlagosan 48,2 százalékkal emelkedtek az Európai Unióban (EU) – derül ki az Eurostat csütörtökön közzétett adataiból. A legnagyobb mértékű áremelkedést Bulgáriában (166,1 százalék), Magyarországon (155,4 százalék) és Romániában (130,7 százalék) regisztrálták. A legkisebb mértékben Olaszországban (17 százalék), Görögországban (17,3 százalék) és Finnországban (22,1 százalék) nőttek a lakóépületek építési költségei. Az áremelkedés az elmúlt években volt jelentősebb: 2021-ben 5,8 százalékos, 2022-ben 12,2 százalékos, 2023-ban pedig 6,9 százalékos éves növekedést mértek, magasabbat, mint a vizsgált időszak bármely korábbi évében. 2024-ben 2,3 százalékra, 2025-ben pedig 1,3 százalékra mérséklődött az építési költségek növekedési üteme. (*Agerpres*)

A PSD machiavellista ellenforradalma

(Folytatás az 1. oldalról)

eladósították az országot, mi több, elpanamázták az uniós támogatásokat, és emiatt elmaradtak a nagy infrastruktúraberuházások, amelyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy külföldi befektetőket vonzzon az ország. Pedig ez utóbbi hozzájárult volna a gazdasági fenntarthatósághoz. A szocdemeknek, meglovagolva a megszorító intézkedések foganatosítása után kialakult közhangulatot, maguk mellé állítva az AUR szélsőjobboldali pártot, sikerült elérni azt a parlamenti többséget, amivel elgáncsolták a Bolojan-kormányt. Nicușor Dan kormányfőjelölési kísérletei is tulajdonképpen kamunak tűntek, hiszen az eljárás miatt borítékolható volt az, hogy egyik nevesített kormányfő sem nyeri el a parlament támogatását. Mindeközben a PSD-sek hátradőlve követték a politikai csatározást, készülve a huszárvágásra, nevezetesen arra, hogy nincs alkalmasabb jelölt, mint Sorin Grindeanu pártelnök. Előrehozott választásokat senki sem akart, illetve erre még nem volt precedens Romániában, így Nicușor Dant is falhoz állították. A Bolojan-kormány megbuktatásával pedig véget vethetnek annak a leleplező intézkedéssorozatnak, aminek kapcsán fény derülhet a PSD maffiaszerű ténykedéseire, arra, hogy miként herdálták el az ország vagyonát évtizedek óta, kezdve az 1989-es rendszerváltás utáni „privatizálással”, amikor számos egykori állami vállalat vagyona potom pénzért került bizonyos érdekcsoportok tulajdonába, azokéba, akik, mint most is kiderül, még mindig befolyásolják az ország politikai történéseit.

Az USR – amely a leginkább nekiment a PSD-s oligarcháknak –, azt javasolta, hogy a PNL, az USR és az RMDSZ alkosson egy jobboldali kisebbségi kormányt, illetve jöjjön létre egy szociáldemokrata párti kabinet, amely felváltva vezetné az országot a következő időszakban. Ezzel „természetesen” nem ért egyet a PSD, a párt ugyanis azzal vádolja a Mentsétek Meg Romániát Szövetséget (USR), hogy tudatosan akadályozza a kormányalakításról szóló politikai megállapodás létrejöttét, és irreális követeléseivel fenntartja a politikai válságot. Mi több, a cinikus közleményben többek között az is áll, hogy az USR által javasolt kormányzati rotáció valójában egy „olcsó trükk”, amellyel a párt folyamatosan új feltételeket szab, hogy ellehetetlenítse a pártok közötti megállapodást. A szociáldemokraták úgy vélik, az USR javaslatának nincs köze az ország gazdasági és társadalmi problémáinak megoldásához, inkább politikai és pozíciószerzési érdekeket szolgál. És arra is felszólították a parlamenti erőket, hogy hagyjanak fel a politikai játszmákkal, és támogassák egy teljes jogkörű, működőképes kormány mielőbbi megalakulását.

Mintha önmagukról beszélnének, csak az a gond, hogy a machiavellista politikai machináció varázstükrét nem maguk felé fordították. Ez talán a bányászjárások óta Románia legaljasabb politikai manipulációja. Lelkük rajta…

Nemsokára hivatalosan is átadják

(Folytatás az 1. oldalról)

bicikliztek, horgásztak itt. Így a bicikliút nemcsak forgalmas környéken lesz, de szép területeken is megy keresztül – mondta.

Turisztikai zónákat kötnek össze

A két bicikliutat magába foglaló projekt az országos helyreállítási terv (PNRR) keretében, európai uniós pályázati alapokból valósult meg, összértéke több mint 8 millió lej. Sófalvi Szabolcs kiemelte, hogy mivel nagyon jó ütemben haladtak a munkálatok, tavaly sikerült megtartani a finanszírozást, így az építkezés hamarosan befejeződik.

A kettes számú, 10 km hosszú bicikliutat néhány napon belül átadják. Ez a Sörpatika közelében kezdődik a Marosvásárhely–Marosszentgyörgy táblától, és a Maros partján kacskaringózva jut el az Állomás utcai focipályákig, majd rácsatlakozik a már meglévő kerékpárútra, ami egészen az Apollo fürdőkomplexumig tart. A polgármester kiemelte, hogy a szakasz első pár száz méterén már nem lehet megközelíteni autóval a folyópartot, de az előírások értelmében nem volt más lehetőségük. Hozzátette, hogy bízik benne, hogy ezt a horgászok is megértik, hiszen az út többi része mellett továbbra is lehet horgászni, illetve autókkal és mezőgazdasági gépekkel is lehet közlekedni.

Az egyes számú bicikliút szintén a Sörpatikától indul, de nem a Maros-parton halad, hanem nyílegyenesen irányul a Székelyföldi Fociakadémia pályái felé. Az útvonal a Bányai utcában jobbra, majd a Nádas utcában balra kanyarodik, és a Sóskút utcát érintve, enyhe emelkedővel felkanyarodik a Máriaffi-kastélyhoz. Az 5 km-es szakasz egy része párhuzamos a főúttal.

Sófalvi Szabolcs kiemelte, hogy a bicikliút 3 méter széles, amiből az előírásoknak megfelelően 2 méter az aszfalt (egy-egy méter sávonként – a szerk.), illetve fél-fél méter a bukótér. A munkálatok befejezési határideje július 31., de várhatóan már a hónap közepe előtt elkészülnek vele. Jelenleg közvetlenül a Sörpatika környékén dolgoznak, ahol 400 méter maradt hátra. A Vibe Fesztivál ideje alatt a munkálatok szünetelnek.

– Úgy gondolom, hogy az életünk biztonsága érdekében megéri, hogy egy kis kerülőt tegyünk ennek a bicikliútnak a használatával. Azoknak is hasznos lesz, akik nem a turisztikai látványosságokat akarják megnézni, hanem csak a városba szeretnének eljutni – mondta.

Hivatalosan még nem használható

Sófalvi Szabolcs hangsúlyozta, hogy bár már sokan használják, a bicikliút egyik szakasza sincs még hivatalosan átadva, és a több ponton kihelyezett táblák is jelzik, hogy nem szabad ráhajtani. Mindezek ellenére a kivitelező nem tudja megakadályozni, hogy biciklisek vagy gyalogosok rámenjenek, és sajnos a közelmúltban már baleset is történt rajta.

– Arra kérjük a lakosokat, hogy kizárólag saját felelősségre használják. Az út minden előírásnak megfelel, de az átadásig a kivitelező kezeskedik érte. Ugyanakkor, mivel az utat lehetetlen elkeríteni, arra kérjük az arra járókat, hogy segítsék a helyi rendőrség (tel. 0799-400-060) munkáját, és jelentsék, ha azt látják, hogy valaki autóval, kvaddal vagy mezőgazdasági munkagéppel hajt rá a bicikliútra. A szabálysértés bírsággal jár – mondta.

A napokban a bicikliút mentén több információs táblát helyeznek ki, ahol bemutatják a teljes útvonalat, QR-kóddal pedig a közeli bicikliutak térképhálózata is olvasható lesz.

Fotó: Vajda György

Tizenegyedik Double Rise fesztivál

A tavalyi fergeteges jubileumi fesztivál után ismét találkozzunk Torockón, a dupla napfelkelte birodalmában! A Székelykő lábánál könnyűzene, színház, irodalom és véget nem érő folkbulik töltik meg a falu utcáit, udvarait – és persze a szívünket három napon át!

Az idén újra a magyar kulturális élet színe-java érkezik a Double Rise-ra: a nagyszínpadon többek között Beton.Hofi, a mindig elementáris Bohemian Betyars, a nyári szezon leghosszabb és legpörgősebb bulijával készülő Parno Graszt, a lendületes 4S Street, a népzene és a világzene határait feszegető Magyar Banda, a különleges hangzásvilágú Tárkány Művek várja a közönséget. Emellett olyan egyedi koncertélményekkel is készülünk, mint például Bérczesi Róbert produkciója egy szál gitárral. A mulatság természetesen már napközben elkezdődik: néptánc- és mozgászínházi foglalkozások, irodalmi és színházi események, sportprogramok, filmvetítések, gasztronómiai kalandozások, akusztikus koncertek, gyermekfoglalkozások várják a látogatókat.

A fesztivál színházi udvarában lesznek a Forte Társulat darabjai, Vecsei H. Miklós koncertszínházi előadásai, a budapesti és marosvásárhelyi színművészeti hallgatók, hogy a Kárpát-medence legizgalmasabb, legprogresszívebb színházi nyelvén mutassák be műveiket.

A POKET Pajta idén is a fesztivál legpezsgőbb, egyik legjobb hangulatú helyszínének ígérkezik: beszélgetés lesz Kemény Zsófival, a kortárs magyar irodalom egyik legtehetségesebb szerzőjével, de ott lesz Visky András is, őt legújabb regényéről, az Illegalistákról faggatják. Az irodalmi helyszín olyan különleges produkciókat is tartogat, mint például Adorjáni Bálint, a Pintér Béla Társulat színészének istenes verseket szemléző Szőnyeg visszája produkciója, vagy éppen irodalom és kultúrtörténeti beszélgetést az idén tíz éve elhunyt Kertész Imre életművéről.

A népzene és néptánc 2026-ban napközben visszaköltözik a falu szívébe, az iskolaudvarra. Idén újra összeáll a nagy Double Rise folk-triumvirátus: Berecz István, Kacsó Hanga Borbála és a Tokos Zenekar, ők felelnek a hamisítatlan és sodró Dupla Rizs (ahogy a Berecz mondja) -hangulatért. Idén is volt lesz a BashElán, tagjaival bejárható majd a Kárpát-medence és részben a Balkán is; a szervezők legnagyobb örömére újra elfogadták a meghívást fiatal moldvai csángó barátaik is.

Ha szeretnéd megtapasztalni, milyen az, amikor valóban kétszer kel fel a nap, akkor július 9–11. között Torockón a helyed! – hívják az érdeklődőket a közleményükben a fesztivál szervezői.

Jegyek és további információk: *https://doublerisefestival.ro/*

Szintlépés a Maros-parton: 2026-os VIBE Fesztivál

Idén július 2. és 5. között nyolcadik alkalommal telik meg élettel a marosvásárhelyi Maros-part, ugyanis újra megrendezik a térség egyik legnépszerűbb zenei eseményét, a VIBE Fesztivált. A rendezvény szervezői jelentős újításokkal, kényelmi szolgáltatásokkal és rendkívül színes zenei palettával várják a látogatókat. A kulisszatitkokról és a legfrissebb fejlesztésekről *Nagy Orsolyá*val, a VIBE Fesztivál sajtóreferensével beszélgettem.

Sófalvi Szidónia

Gördülékenyebb fizetés és új kényelmi szolgáltatások

Az idei egyik legnagyobb gyakorlati újítás, hogy a Food Courtban és a bároknál már közvetlenül bankkártyával is lehet fizetni. A szervezők kifejezett célja az volt, hogy felmentsék a fesztiválozókat a korábbi cashpointos sorban állás alól, lényegesen gördülékenyebbé téve a folyamatot. Az okostelefonok és okoseszközök világában a látogatóknak így már a fizikai kártyájukat sem kötelező magukkal hordaniuk.

Nagy Orsolya kiemelte a döntés hátterét:

– A fesztivál során ezt a kényelmi faktort szerettük volna megteremteni, továbbá minél gördülékenyebbé tenni a fizetés folyamatát, és élvezetesebbé tenni a fesztiválozást, hogy ne kelljen sokat a sorban állni és attól tartani, épp lekésik a koncertet.

Azoknak sem kell aggódniuk, akik a megszokott módszereket részesítik előnyben, ugyanis a karszalagos fizetési opció is megmarad a kínálatban. A fesztiválkomfortot növeli egy másik fontos fejlesztés is: a nehéz táskák és értéktárgyak biztonságos elhelyezésére új csomagmegőrzők állnak majd rendelkezésre, szabad mozgást biztosítva a koncertek alatt.

Megújult terek: indusztriális Black Box és többszintes VIP

A vizuális élmény terén is komoly szintlépésre számíthatunk. A KMDSZ Black Box arculata idén teljesen átalakul: hajókonténerekből épül fel, ami egyedi, modern és indusztriális hangulatot kölcsönöz a térnek.

A VIP-zóna szintén exkluzív megújuláson megy át, hiszen idén egy többszintes építmény várja a prémium élményre vágyókat, ahonnan közvetlen rálátás nyílik mindkét nagyszínpadra. A terek átalakítása mögötti alapkoncepcióról Nagy Orsolya elmondta:

– Olyan tereket szerettünk volna létrehozni, amelyek önmagukban is élményt jelentenek.

A VIP-jegy tulajdonosait a kiváló kilátás mellett külön bár, kényelmes pihenőterek és gyorsabb kiszolgálás várja. Ezt a kategóriát leginkább azoknak ajánlják, akik a koncertek mellett a nagyobb komfortot és a prémium fesztiválélményt is fontosnak tartják.

Világsztárok és a hazai élvonal a színpadokon

A VIBE zenei felhozatala idén is hűen tükrözi azt a törekvést, hogy a közönség igényeit szem előtt tartva egy nemzetiségileg és műfajilag is rendkívül színes palettát állítsanak össze. A nagyszínpadokon a legkülönbözőbb stílusok találkoznak, megszólítva a mainstream pop, az elektronikus zene és a rap/hip-hop kedvelőit is.

A nemzetközi és hazai szcéna olyan óriásai lépnek fel, mint Azahriah és Inna, de érkezik Alan Walker, Joel Corry, a Vini Vici, a Camo and Krooked, valamint Massano is. A magyar urban, pop és hip-hop stílusok rajongói is bőséges kínálatból válogathatnak, hiszen a fellépők között szerepel a Valmar, Dzsudló, Manuel, Dondi Duó & Roli, a BSW és a Gang, Co Lee, VZS, Bruno x Spacc, KKevin, Mihályfi Luca, Belano, Pixa és Pici is.

Foci-vb-láz a Koli Kanapéban

Mivel a 2026-os labdarúgó-világbajnokság láza a fesztivál idején is tombol, a szervezők gondoskodtak arról, hogy a futballrajongók se maradjanak le semmiről. Az élő mérkőzésközvetítések a Koliban, azon belül is a Koli Kanapéban kapnak helyet, ahol a szurkolók kényelmes babzsákokból, óriáskivetítőn követhetik a meccseket.

Extra élményként a helyszínre érkeznek a Trollfoci ismert tartalomgyártói – Cinkotai Tibor, Szabó Levente és Incze Csaba –, így a drukkereknek lehetőségük lesz az online tér helyett élőben is beszélgetni azokkal a véleményvezérekkel, akik az elmúlt években aktívan alakították a magyar futball-közvéleményt.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Közösségi kempingélet és jegyinformációk

„A kemping nem csupán szállóhely, hanem egy külön közösségi tér is, ahol napközbeni programok, játékok és spontán közösségi élmények teszik teljessé a fesztiválhangulatot” – mondja.

Fontos változás, hogy a kempinghasználathoz idén külön kempingjegyet kell váltani a normál fesztiválbérlet mellé, így mindenki a saját egyéni igényei szerint állíthatja össze a számára ideális csomagot.

A belépőket érdemes előre, online megváltani a www.vibefestival.ro oldalon június 29-ig, mivel ezt követően minden jegytípus ára emelkedni fog. Jelenleg a bérletek (VIBE PASS) 499 lejbe, míg a prémium VIP PASS bérletek 699 lejbe kerülnek. Azok számára, akik csak egy-egy napra látogatnának ki, a napijegyek csütörtökre 159 lejért, míg péntekre, szombatra és vasárnapra 199 lejért érhetők el. Ha valaki két napot töltene el a fesztiválon, a kétnapos bérlet (2 DAY PASS) jelenthet megoldást, amely jelenleg 339 lejbe kerül. Az utolsó pillanatban döntőknek sem kell aggódniuk: a jegyeket online a fesztivál alatt is megvásárolhatják, de a helyszínen, a kapuknál is lesz jegyértékesítés.

SZERKESZTI: BENEDEK ISTVÁN

A trónörökös, aki útban volt

Benedek István

1914. június 28-án lőtte le Gavrilo Princip Szarajevóban Ferenc Ferdinánd osztrák–magyar trónörököst és feleségét, Chotek Zsófiát. Ferenc Ferdinánd halálát többnyire az első világháború nyitányaként emlegetjük. De Szarajevóban nemcsak egy trónörököst öltek meg. Eltűnt vele a Monarchia egyik utolsó olyan vezetője is, aki látta a birodalom belső válságát, félt egy Oroszországgal vívott háborútól, és talán még megpróbálhatta volna más irányba terelni Európa történetét.

Vannak történelmi pillanatok, amelyeket utólag hajlamosak vagyunk leegyszerűsíteni. Ilyen Szarajevó is. Egy fiatal merénylő, néhány lövés, egy halott trónörökös, majd a világháború. A történet így könnyen megjegyezhető, de közben éppen a lényege vész el.

1914 nyarán Európa már nem egy békés kontinens volt, amelyet egyetlen merénylet taszított váratlanul a szakadékba. A két, rivális szövetségbe tömörült nagyhatalmak egymásra gyanakodtak, a hadseregek tervei készen álltak, a Balkán forrongott, a Monarchia pedig belülről küzdött saját nemzetiségi ellentéteivel. A szarajevói merénylet ebbe a feszült világba robbant bele.

Ferenc Ferdinánd alakja azért különösen érdekes, mert nem illik bele a megszokott hőstörténetekbe. Nem volt népszerű, nem volt demokratikus reformer, és sok szempontból kemény, autoriter birodalmi gondolkodó maradt. Mégis ő volt az egyik olyan ember a Habsburg Monarchia csúcsán, aki felismerte: a birodalom nem maradhat egyszerre mozdulatlan belül és vakmerő kívül.

Halála ezért amellett, hogy ürügyet adott a Szerbia elleni fellépéshez, azzal is megváltoztatta a történelem menetét, hogy kivette a döntéshozatalból azt a szereplőt, aki talán a legerősebben mondhatta volna: egy büntetőháború nem ér meg egy európai katasztrófát.

Innen érdemes újraolvasni Szarajevó történetét. Nem úgy, mint egyetlen pisztolylövés következményét, hanem mint egy elveszett lehetőség történetét is. Nem biztos, hogy Ferenc Ferdinánd megmenthette volna a Monarchiát. De nélküle sokkal könnyebbé vált a háború felé vezető út.

A balkáni lőporos hordó

A huszadik század elejére érve a Balkán különösen robbanékony térség volt. Az Oszmán Birodalom visszaszorulása után több fiatal állam és nemzeti mozgalom próbálta megszerezni vagy egyesíteni azokat a területeket, amelyeket sajátjának tekintett. Szerbia erősödött, és egyre fontosabb szerepet akart a délszláv népek között. Ez viszont közvetlenül ütközött az Osztrák–Magyar Monarchia érdekeivel, hiszen a Monarchia határain belül is sok délszláv élt: horvátok, szerbek, szlovének és boszniaiak.

Bosznia-Hercegovina különösen érzékeny pont volt. A Monarchia 1878-tól igazgatta, majd 1908-ban hivatalosan is bekebelezte a tartományt. Ez Bécsben birodalmi sikernek tűnt, Belgrádban viszont sokan provokációnak és veszteségnek élték meg. A szerb nacionalisták szemében Bosznia nem egyszerűen egy távoli tartomány volt, hanem olyan föld, ahol jelentős délszláv lakosság élt, és amelynek szerintük inkább a szerb vagy délszláv egyesülés felé kellett volna tartania.

Achille Beltrame által készített illusztráció, amely 1914. július 12-én jelent meg a Domenica del Corriere című hetilapban Forrás: Wikipedia

Ebben a légkörben érkezett Ferenc Ferdinánd Szarajevóba. A látogatás önmagában is erős jelképes üzenetet hordozott: a Habsburg-trón örököse a birodalom egyik legvitatottabb tartományában jelent meg, ahol katonai gyakorlatokat készült megszemlélni. Ráadásul június 28-a a szerb nemzeti emlékezetben különösen fontos nap, Vidovdan, a rigómezei csata évfordulója. Egy ilyen időpontban a trónörökös jelenléte sok szerb nacionalista szemében nem egyszerű udvari eseménynek, hanem kihívásnak tűnhetett.

A szarajevói lövések tehát nem a semmiből indították el Európa pusztulását. Inkább egy már régóta gyűlő feszültséget robbantottak be. A nagyhatalmak közötti bizalmatlanság, a Balkán feszültségei, a Monarchia belső nemzetiségi gondjai, a szerb nacionalizmus és a katonai vezetők háborús tervei mind ott voltak a háttérben. A merénylet ezekre rakódott rá, és hirtelen olyan döntési helyzetet teremtett, amelyben Bécs már nemcsak gyászolni, hanem cselekedni is akart.

A Monarchia vezetésében sokan úgy látták: ha most nem lépnek fel keményen Szerbiával szemben, az a birodalom gyengeségének beismerése lenne. A merénylet így nem közvetlen oka, hanem inkább ürügye lett a leszámolásnak. Olyan alkalom, amelyre a háborús megoldás hívei rá tudtak mutatni: itt a bizonyíték, Szerbiát meg kell büntetni.

Csakhogy Szarajevóban nemcsak egy trónörökös halt meg. Nemcsak a Habsburg-ház egyik tagja, nemcsak a Monarchia jövendő uralkodója, és nemcsak egy ember a feleségével együtt. Meghalt egy lehetséges másik út is. Ferenc Ferdinánd személyében eltűnt a birodalom csúcsáról egy politikai szereplő, aki látta a Monarchia belső válságát, tartott egy nagy európai háborútól, és legalább megpróbálhatta volna más irányba terelni a döntéseket.

Ezért a szarajevói merénylet története nemcsak arról szól, hogyan kezdődött az első világháború. Arról is szól, milyen lehetőség veszett el éppen akkor, amikor Európának a legnagyobb szüksége lett volna a fékezésre.

A kényelmetlen trónörökös

Ferenc Ferdinándot könnyű lenne utólag olyan alaknak látni, aki valamilyen modern, békés, népek közötti megbékélést hirdető politikus volt. De ez félrevezető kép lenne. Nem volt liberális reformer, nem volt népszerű közéleti személyiség, és aligha lett volna belőle demokratikus uralkodó. Kortársai közül sokan ridegnek, makacsnak és nehezen kezelhetőnek tartották.

Mégsem lehet egyszerűen félretenni azzal, hogy kellemetlen ember volt. A történelemben nem csak a rokonszenves alakok fontosak. Ferenc Ferdinánd jelentősége abban állt, hogy másként látta a Monarchia bajait, mint a régi udvari körök vagy a magyar politikai elit nagy része. Nem a fennálló rendszer kényelmét akarta őrizni, hanem a birodalom túlélését kereste. Ehhez pedig, úgy vélte, változtatni kell.

A trónörökös helyzete eleve különös volt. Ferenc József hosszú uralkodása alatt a birodalom politikai rendszere megmerevedett. Az idős császár-király a folytonosságot, a rendet és a megszokott intézményeket képviselte. Ferenc Ferdinánd ezzel szemben már a következő korszak embereként gondolkodott. Nem szakítani akart a Habsburg-hatalommal, hanem megerősíteni azt, de más alapokon.

Ez sokaknak nem tetszett. Bécsben sem rajongtak érte. Budapesten pedig kifejezetten tartottak tőle, mert úgy sejtették, hogy trónra kerülése után megpróbálná csökkenteni a magyar politikai elit különleges befolyását. A magyar vezető réteg szemében Ferenc Ferdinánd veszélyt jelentett az 1867-es kiegyezés után kialakult rendszerre. Nem azért, mert Magyarország eltörlésén gondolkodott volna, hanem mert a Monarchiát nem magyar szempontból, hanem birodalmi egészként nézte.

Magánélete tovább növelte elszigeteltségét. Chotek Zsófiával kötött házassága rangon alulinak számított, ezért az udvar nem kezelte őt teljes értékű trónörökösi feleségként. Gyermekeik sem örökölhették a trónt. Ez a személyes konfliktus jól mutatta, menynyire merev volt az a világ, amelynek Ferenc Ferdinánd a csúcsára készült. Egy olyan rendszer örököse volt, amely még saját családi életét sem tudta méltányosan kezelni.

Ferenc Ferdinánd tehát nem azért fontos, mert szerethető hős lett volna. Hanem azért, mert a Monarchia vezetői között kevesen ismerték fel olyan élesen, hogy a birodalom nem maradhat változatlan. Azt akarta, hogy a Habsburg Birodalom túlélje a 20. századot. És pontosan ezért vált veszélyessé mindazok szemében, akik vagy a régi rendszert akarták érintetlenül megőrizni, vagy a Monarchia felbomlását tekintették saját céljuknak.

A kiegyezés árnyoldala

A Monarchia egyik legnagyobb belső gondja az 1867-es kiegyezésből fakadt. Magyar szempontból a kiegyezés hatalmas történelmi siker volt. A magyar politikai elit visszaszerezte az ország alkotmányos önállóságának jelentős részét, saját kormánya, parlamentje és széles mozgástere lett. A birodalom ettől kezdve két nagy félből állt: az osztrák és a magyar részből.

Ez a rendszer azonban nem oldotta meg a birodalom egészének problémáit. Sőt, sok szempontból új feszültségeket teremtett. A Monarchia ugyanis nem két nép állama volt. Nemcsak németek és magyarok éltek benne, hanem csehek, szlovákok, románok, horvátok, szerbek, szlovének, rutének, olaszok és más közösségek is. Ők milliószámra tartoztak a birodalomhoz, de nem kaptak a magyarokéhoz hasonló politikai helyzetet.

A kiegyezés így egyszerre volt stabilizáló és kizáró jellegű megoldás. Stabilizálta a Habsburgok és a magyar elit viszonyát, de közben sok más nemzetiséget kívül hagyott a valódi hatalommegosztáson. A rendszer azt üzente: a birodalom két fő politikai pillére az osztráknémet és a magyar elit. A többieknek ehhez kellett alkalmazkodniuk.

Magyarországon belül ez különösen érzékeny kérdés volt. A magyar politikai gondolkodás középpontjában a történelmi Magyarország egysége állt. A vezető réteg attól tartott, hogy ha a nemzetiségek túl nagy jogokat kapnak, az az ország széteséséhez vezethet. Ezért sokan inkább a magyar állameszme erősítésében, a központosításban és az asszimilációban látták a megoldást.

Csakhogy a nemzetiségek egyre kevésbé fogadták el ezt. A 19. század végén és a 20. század elején a nemzeti mozgalmak Európa-szerte erősödtek. A csehek nagyobb önállóságot akartak. A románok, szlovákok és délszlávok saját politikai jogaikat keresték. A horvátok külön történelmi jogokra hivatkoztak. A szerbek egy része pedig már nem a Monarchián belül látta saját jövőjét, hanem Szerbia felé tekintett.

Ferenc Ferdinánd ezt a helyzetet nem pusztán magyar belügyként látta. Számára a nemzetiségi kérdés a Monarchia fennmaradásának ügye volt. Úgy gondolta, hogy ha a birodalom továbbra is két kiváltságos politikai központ köré szerveződik, akkor a többi nép előbb-utóbb elfordul tőle. És ha ez megtörténik, akkor a Habsburg Birodalom belülről gyengül meg.

Ezért tartottak tőle annyira Budapesten. Ferenc Ferdinánd nem egyszerűen ellenszenvből bírálta a magyar politikai elitet. Azért akarta korlátozni a magyar túlsúlyt, mert úgy vélte, az egész birodalom stabilitását veszélyezteti. Magyar szemmel ez támadásnak látszott. Birodalmi szemmel viszont kísérlet volt arra, hogy a Monarchia ne váljon saját belső szerkezetének foglyává.

A kiegyezés tehát egyszerre volt a magyar politika nagy sikere és a Monarchia egyik hosszú távú csapdája. Megoldott egy történelmi konfliktust, de nyitva hagyott sok másikat. Ferenc Ferdinánd éppen ezt a csapdát akarta valahogy felnyitni. (*folytatjuk*)

A természet kalendáriuma (DCCXXVII.)

Kiss Székely Zoltán

Uram, én nem tudom, milyen a kerted,
a virágosod és a pázsitod.
Én nem tudom, virágok ültetését
ágyásaidban hogy igazítod.

Így kezdi ***A kertbe ment*** című versét **Áprily Lajos**, majd folytatja e június végi emlékezést:

Csak azt tudom, hogy kendőjét levetve
júniusi vasárnap hajnalán,
beteg lábával és beteg szívével
bánatosan kertedbe ment anyám.
Uram, tele volt immár félelemmel,
sokszor riasztó árnyék lepte meg,
de szigony-eres, érdes két kezével
még gyomlálgatta volna kertemet.
A kicsi teste csupa nyugtalanság,
s most elgondolni nem tudom, hogy ül.
Virágosodban könyörülj meg rajta,
hogy szegény ne szenvedjen tétlenül.
Mezőiden ne csak virágmagot vess,
virágaid közé vegyíts gyomot,
hogy anyám keze gyomlálhassa kerted:
asphodelosod és liliomod.

A liliomnyílás június végi csodáját látogatom az aratás kezdetén. Ha kedved tartja, kedves olvasóm, tarts velem!

Június 26. **János** és **Pál** napja. A testvérpár a római császár, **Julianus** apostata idejében együtt szenvedett vértanúságot, Kr. u. 362-ben. Közbenjárásukat egyes vidékeinken a nép égiháború idején tartja foganatosnak. E nap az aratás s a nagy zivatarok idejére esik. Erre az ***Érdy-kódex***ben is olvasható legendájuk még nem tartalmaz semmiféle utalást. Tiszteletük a barokk időkben bontakozik ki: többek között a Károlyi-birtok Krasznabéltelek és Kálmánd katolikus templomait is nekik szentelték, sok helyütt (Piliscsaba, Hangony) a templomharang felirata árulkodik tiszteletükről, amint a privigyei is 1891-ből: *Sanctis contra tempestates tutelaribus: Joanni Paulo donato (Szentek, akik óvatoknak a viharok ellen: Jánosnak és Pálnak szentelve).*

Június 26-án, 1835-ben született **Herman Ottó**. Igazi tudományos életműve akkor kezdődött, amikor 1863-ban megpályázta a kolozsvári ***Erdélyi Múzeum Egylet*** preparátori állását. Erdély utolsó polihisztora, **Brassai Sámuel** saját fizetésének harmadáról mondott le, hogy a tanítvány jövedelmét biztosíthassák. A kolozsvári Tudományegyetem ***Állattani Múzeum***a mindmáig őrzi első nagy szenvedélyének bizonyítékát: az általam is megcsodált pókgyűjteményét. Mentora halálakor a Házsongárdi temetőbe az akkor már Budapesten élő, s onnan nehezen kimozduló tanítvány a legmagasztosabb magashegyi virágcsodából – havasi gyopár – koszorút küldött.

Június 26-át 1987-ben nyilvánította az ***ENSZ Közgyűlése a kábítószerrel való visszaélés és az illegális kereskedelem elleni harc napjá***vá. Célja, hogy erősítse a közgondolkodást a drogmentes társadalom szükségességéről. Az ***Európai Bizottság*** kezdeményezést indított 2009. június 26-án. A fórum elsődleges célja volt növelni a kábítószerekkel kapcsolatos tudatosságot. Mára mintha megfeledkeztek volna erről. 2009-ben az Európai Unióban körülbelül 12 millióan fogyasztottak drogot, átlagosan óránként egy európai polgár halt meg túladagolásban, egy év alatt 7–8 ezren haltak meg kábítószer-fogyasztás következtében. Vajon ma mi a helyzet?…

A havasi gyopár mellett most nyitja kelyhét a havasok megannyi virágcsodája, köztük a ***Szent László-tárnics*** is.

A ***keresztes tárnics*** (***Gentiana crucita***) latin nevében is mutatja a faj legfontosabb bélyegét: az egymásra keresztben álló kettős szárlevelek sorát. Ez az Európa nagy részén és Nyugat-Ázsiában őshonos, nálunk védett faj a száraz, meszes talajt kedveli. Erdőszélen, bokros lejtőn, legelőn, száraz réteken, 200–1600 méteres tengerszint feletti magasságban júniusban kezdi augusztus végéig tartó virágbontását. Gyökere gyomorerősítő, étvágygerjesztő, lázcsillapító hatású. Régen pestis kezelésére használták. Számos magyar népi elnevezése – *keresztfű, keserűgyökér, kígyónyelvű fű, ördögméze, epefű* – mellett ez magyarázza magyar tudományos nevét.

Amikor **Szent László** király táborában a katonák között pestis tört ki, a király Istenhez könyörgött. A ***népmonda*** úgy tartja: éjjel megjelent egy angyal a király álmában, aki arra ösztökélte, hogy menjen ki a sátor elé, és célzás nélkül lője ki nyílvesszőjét.

Innen átadom a szót **Arany János**nak. Az 1847-ben írt ***Szent László füve*** poémája III. énekéből idézem:

(…) bíbor köntöst vett fel.
Szög haját megkente illatos kenettel,
Arany koronáját a fejére tette,
Aranyos kéziját balkezébe vette.

És kiment a néphez, és hirdette annak:
„Örvendj, népem, örvendj! adj hálát Uradnak!
*Adj hálát az **élő, egy, igaz** Istennek;*
Mert megadta végét a veszedelemnek.

Gyönge szolgájának mert látást mutatott,
Népem orvosává engem felavatott:
Jertek el! lássátok s higyetek nevében:
A keresztyén népek igaz Istenében.”

(…) Akkor a fejdelem
Ment tovább s megálla egy dombosabb helyen,
Kézivét koronás feje fölé tartá, –
Pendűlt a feszes húr, mikor elpattantá.

A nyíl meg süvöltött a levegő égben,
Mint egy futó csillag tündökölt reptében,
Majd leszállt a földre szárnyasuhogtatva,
Szigonyáig fúrta fényes hegyét abba.

A király pedig ment fölvenni a nyilat,
*S ím egy **fűlevél** van kopótyuja alatt:*
Ismeretes fűnek volt az a levele,
*Melynek a nép száján **keresztfű** a neve.*

S monda László: „Íme gazdag kegyelmében
Füvet adott Isten csodálatosképpen,
Melytől enyhülést vesz a dühös nyavalya
S megszűn öldökölni a halál angyala.”

(…) Megszállt a halálnak vészes áradása,
Régi medre közzé visszatért folyása,
Házakban az élők folyvást szaporodtak,
Megsiratva mentek földbe a halottak.

A nép is e dolgot megtartá eszében,
Hite megerősült igaz istenében,
Nem sovárga többé pogány áldozatra,
Lelketlen kövekre, vagy forrás-patakra.

A fűnek pedig, hogy lenne emlékezet,
A „keresztfű” helyett ada másik nevet:
Felragadt az új név s a füvet ma is még
***Szent László fűvének** híja a magyar nép.*

Június 27. Árpád-házi Szent László király napja.

Június 27-én emlékezzünk meg **Louis Guillaume Le Monnier**-re is. 1717-ben e napon született a francia természettudós. Jellegzetes XVIII. századi polihisztor. 1739-ben még részt vett földmérőként **César-François Cassini** és **Lacaille** expedíciójában, melynek feladata a francia fokmérés kiterjesztésével az ország pontos topográfiai térképének elkészítése volt. Ettől az évtől orvosként dolgozott, valamint kísérleteket végzett a leydeni palack elektromosságával. Egyike volt **XV. Lajos** kis-trianoni botanikai gyűjteménye kezdeményezőinek, majd a ***Füvészkert*** botanikaprofesszorává nevezték ki. Később a király orvosaként tevékenykedett. A **Diderot**-féle ***Francia Enciklopédiá***ban számos cikket írt az elektromosságról és a mágnesességről. A francia és a porosz akadémia, valamint az angol ***Royal Society*** is tagjai közé választotta.

Péter és Pál (tudjuk) nyárban
Összeférnek a naptárban,
Könnyű nekik ott szerényen
Megárulni egy gyékényen (…)

Lám, megint Aranyt idézem, ***A fülemilé***t.

Június utolsó előtti napja Péter-Pál. Méltó és igazságos, hogy **Péter**, az apostolfejedelem és **Pál**, a népek térítő apostola egyaránt olyan kiemelt helyen szerepeljenek a naptárban, amilyen a nyári napfordulóval kezdődő csillagászati hónap első dekádja. Június 29-e kettejük igazi névünnepe. Már csak azért is, mert a legenda szerint mindkettőjüket ezen a napon végezték ki Kr. u. 67-ben Rómában. Pétert keresztre feszítették – saját kérésére fejjel lefelé, mert nem tartotta illendőnek, hogy úgy haljon meg, mint mestere –, Pált lefejezték; mint római polgárt e tisztes halálmód megillette.

Péter-Pál napját még a nagyvárosi köztudat is az aratás kezdőnapjaként tartja számon. A *Szent Péter pálcája* (finn *Väinämöinen kaszája*), *Kaszáscsillag*, *Szalmásút* nevek Péter-Pál napja és az aratás kezdete közti nyilvánvaló kapcsolat azt jelzi, hogy azok, akik az ***Orion*** övének e neveket adományozták, tudtak arról, hogy ekkortájt a Nap e csillagkép felett jár (látni a Nap vakító fénye miatt nem láthatták), és ezt számon is tartották. A régi magyar Orion öve név változatának egy egész csoportja az aratásra utal: *Kaszáscsillag*, *Kaszahúgy*, *Egészkenyér*, *Félkenyér*, *Gyűjtők*, *Marokverők*, *Rendcsillag*, *Rónaőrző*. E körbe illik a Sirius Ebédhordó, Szilkehordó neve – azokat a leányokat, asszonyokat illették e névvel, akik az aratóknak vitték az ebédet; valamint a Tejút török eredetű, mesékből is ismert *Szomásút* (*Szalmásút*) elnevezése. A név a cséplés egyik ősi formájára utal, amikor a szétteregetett gabonát állatokkal „nyomtatták”. Régente e napon az úton szalmát gyújtottak. Ez a Péter-Pál tüze. Az égő szalma a Napnak – amely gabonaisten is volt eleink szemében – az arany sugarait szimbolizálja, s azért az úton gyújtják meg, mert aratás kezdetén a Nap az égi Szalmásúton járt. Hiába, ha az ember ismeri az eget, nem szorul sem órára, sem naptárra, sem iránytűre.

Mint ahogy nem szorul semmi mesterséges iránymutatóra az istenadta természetben élete értelmét meglelő **Lőrinc József** barátom. ***Biztató***jával – az Ifjúmunkás egyik 1978-as májusi számában jelent meg a ***Szülőföld, munka, testvériség*** pályázat ürügyén – üzen majd fél évszázad távolából:

Ismerd meg hazádat
a tenyér térképén,
világítsd meg a homlokod
nyárral,
pipacsvörös hajnali madárdal
legyen a kedved.
Minden dolgod úgy
tedd,
mintha csak így lenne jó:
légy eső-húr, mely aranyat ér,
légy kölcsön parázs,
légy kölcsön szó
két kaszavágás közt.
E földet mindig úgy öntözd
verítékkel,
gondolattal, vággyal, tettel,
hogy nőjön
e térképnyi tenyéren,

a szívedig felérjen.

E gondolattal indulok június utolsó hetéből átlépni a júliusi hónapba.

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2026-ban, Hermann Ottó születése után 191 évvel

Császárliliomok

Szent László-tárnics lucfenyves alján

Épített örökségünk

Egy város lelke kőben és hitben – tornyok, templomok, emlékek

(Folytatás múlt pénteki lapszámunkból)

Szatmárnémeti utcáin sétálva nemcsak egy várost látunk, hanem évszázadok történetét is. A régi templomok tornyai, a patinás középületek homlokzatai és a múltat őrző műemlékek mind arról mesélnek, hogy e vidéken nemzedékek építettek, alkottak és hagytak örökséget az utókorra. A város épített kincsei között különleges helyet foglalnak el a templomok, amelyek nemcsak a hit, hanem a közösségi élet és a kulturális identitás őrzői is. A Láncos templom, a székesegyházak és a történelmi egyházi épületek falai között ma is ott él a múlt emlékezete, miközben tovább szolgálják a jelen közösségeit. Szatmárnémeti műemlékei egyszerre idézik fel a város gazdag történelmét, és mutatják meg azt az értékvilágot, amelyre a mai nemzedékek is büszkén tekinthetnek. Mert ezek az épületek nem csupán kövek és falak: a város lelke, emlékezete és öröksége rejlik bennük. Összeállításunkban Szatmárnémeti legértékesebb műemlékei, templomai és épített öröksége nyomába eredünk, hogy felfedezzük mindazt, amit a múlt ránk hagyott.

Nagy-Bodó Tibor

Gondolatok emlékeztetőként

A terveket Peinlich Zsigmond kőművesmester készítette, aki a kőművesmunkákat is vállalta. A 17. század végén már állott egy református templom a mai belvárosban, és ez az épület 1703-ban pusztult el, amikor a kurucok a várost felégették. 1786. május 28-án határozta el az egyháztanács az új, ma is fennálló templom felépítését. A templom helyét a régi temetőben, az egykori, 1703-ban leégett templom mögötti területen jelölték ki.

Láncos kőkerítéséről kapta az együttes a Láncos templom elnevezést

Az újonnan elkészült toronyba felhúzták a templom három harangját is. A nagyharangot Szatmár város református polgársága 1633-ban öntette Eperjesen Wierd György harangöntő mesterrel.

Ezt a harangot később, 1695-ben a jezsuiták maguknak követelték, azt állítván, hogy a katolikusok öntették, holott 1633-ban mindössze tíz katolikus élt a városban. Csak a szatmári polgárok öntudatos és erőteljes fellépésére visszakoztak a hatóságok.

Az időközben megrepedt és másikkal helyettesített harang ma a szószék mellett állva emlékeztet a szatmári református egyházközség múltjára. A következő években a belső berendezést készítették el.

Tizenkilenc évig tartott az építkezés és a templom berendezése, amelyet végül 1807. szeptember 27-én szenteltek fel, és az ünnepségre meghívták Debrecenből a Tiszántúli Református Egyházkerület akkori püspökét és főjegyzőjét.

Az első orgonát 1814-ben szerelték fel. Készítői: Galli György és fia, Antal. Ezt a múlt század folyamán Blalunka Sámuel orgonaművész először 1847-ben, majd később 1872-ben javította.

A torony zsindelyezését 1834-ben tűzbiztos rézfedéllel cserélték ki, és akkor aranyozta Rainer István aranyműves a csillagot és a torony fedelén levő rózsát.

1862-ben kőoszlopokkal és vaslánccal kerítették be a templomot, és később ezt a kerítést kiterjesztették a korábbi templom helyére is, ahol először 1902-ben állították fel a Himnusz költőjének szobrát.

Láncos kőkerítéséről kapta az együttes a Láncos templom elnevezést, a szoborról pedig Kölcsey-kertnek a templom előtti területet.

Százéves fennállása tiszteletére 1907-ben kívül-belül teljesen felújították az épületet, és akkor készült el Otto Rieger gyárában az új, ma is működő orgona.

1934-ben kívül-belül megújítják a templomot

Az első világháborúban beolvasztották a templom középső- és kisharangját, az orgonahomlokzat díszsípjait, sőt a torony rézfedelét is – amit lemezzel pótoltak.

A világháborút követő események nem ejtették apátiába a gyülekezetet, tagjai hamarosan hozzáláttak a sebek gyógyításához.

1925-ben pótolták a harangokat, majd 1929-ben az orgonasípokat is. Amikor megújították a templomot, akkor kapott dús aranyozású díszítőfestést a puritán, egyszínű templombelső.

A fejezetekre, mennyezetre aranyozott rozetták kerültek, és aranyozott keretelést kaptak az ablakok.

A világháborúk helyreállíthatatlan pusztításai

A második világháború az elsőnél is több kárt és szenvedést hozott. Szatmárt 1944. szeptember 16-án bombatámadás érte. Találatot kapott több egyházi épület mellett a Láncos templom is.

Még a tél beállta előtt ideiglenes tetőt húztak az épületre a további károk elkerülése végett.

A következő év tavaszán, amikor a tényleges helyreállítás elkezdődött, kiderült, hogy az egész tetőszerkezetet le kell bontani s újraépíteni. Az újraépített szerkezetet hódfarkú cseréppel fedték.

A következő évben, kijavítva faszerkezetét, újrabádogozták a tornyot is, elkészítették a födémeket s belül a mennyezet és az oldalfalak vakolása is befejeződött.

1947-ben kifestették a templombelsőt, helyreállították a padlót és a padokat is. November tizenhatodikán pedig ünnepélyesen újra használatba vették a templomot.

A kompromisszum

Szintén Keresztes Géza közléséből tudjuk meg, hogy 1948-ban két új oldalajtót vágtak, mert addig csak hosszanti irányban lehetett a templomba bejárni. Akkorra készültek el az orgona helyreállításával is, bár helyreállítanivaló még sok minden maradt.

Az, hogy a templom külső megjelenése megőrizze régi formáját, soha nem képezte vita tárgyát, s 1954–55-ben be is fejezték a külső helyreállítást.

A templombelső kiképzése már nem ment vita nélkül. Két irányzat csapott össze. Az egyik hívei vissza akarták állítani az eredeti késő barokk belsőt az aranyozott díszekkel, a másik elképzelés követői klasszicizáló belsőt képzeltek el, azt hangoztatván, hogy a barokk nem egyezik a református eszmeiséggel.

Végül kompromisszum született. Megmaradtak a késő barokk belső kiképzés mellett, de a belső egyes részletei neoreneszánsz stílusban készültek el.

1957-ben fejeződött be a helyreállítás, miután elkészülnek a falikarok és a csillárok is.

Így december 1-jén újraszentelték a templomot, s emléktábla elhelyezésével örökítették meg a bombatámadást, majd az azt követő újjáépítést.

1989–90-ben újították fel kívülbelül a templomot, bevezették a gázfűtést, s átjavították a bútorzatot.

2010-ben indult el a Láncos templom újabb teljes körű felújítása. A nyár elején megkezdődött munkálatok során új cseréptető került a templomra, megújult a toronysisak, kijavították és felfrissítették az ajtó- és ablakkereteket.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése: A város évszázadok óta vallási mozaikot alkot

Mennyi erő, mennyi összetartás a szatmárnémeti református közösség részéről, hogy megerősödésük többszörös hullámában ma is a város egyik vezető vallása. Jelenleg közel azonos arányú a református és római katolikusok száma.

Hasonló arányt mutat a megyeszékhely összmagyar felekezeteinek aránya a nem magyar, az államvallást képviselő hívek számával.

A város évszázadok óta vallási mozaikot alkot, ahol a különböző felekezetek békében élhettek egymás szabad vállalású hite mellett, így épített örökségüknek jeles épületei máig meghatározzák a városképet.

Szatmárnémeti reformátusainak élete és jelenlegi három egyházközségének története szorosan összeforrott a város kulturális és vallási fejlődésével a reformáció 16. századi helyi térhódításától a Bethlen Gábor fejedelem adományozta templom használatától a legikonikusabb épületükig, a Láncos templomig, majd a hívek folyamatos jövőjét is biztosító kulturális, oktatási intézményekig.

Tudnunk kell azt is, hogy a korabeli Magyarországon az első protestáns nemzeti zsinatot a szatmárnémeti melletti Erdődön tartották 1545-ben, a legnagyobb érdeme a reformáció megszilárdulása volt.

Ez a közeli kitüntetett hely ívelt át egy évszázados harcos hitélettel megáldott Szatmárra, hiszen e város életében fordulópontot jelentett az itteni „nemzeti zsinat” rendezése az Úr 1646. esztendeje június havának 9. napján.

Erdélyből a Geleji Katona István püspök vezetésével megbízottak 25 fővel, míg a tiszántúli egyházkerület hatvanhárom lelkésszel delegáltatott. A legkiemeltebb zsinati vendég maga I. Rákóczi György fejedelem volt, aki néhány napos késéssel ugyan, de képviselhette a világi vezetőket. Itt összesen kilenc elvi jelentőségű, elfogadott határozatról dönthettek, végakaratként a közös ágendát is kidolgozott állapotában elfogadták.

Az itt javaslatra előkészített regulák szövegét utólagosan többször átnéző egyházi elöljáróság felterjesztette a következő, kolozsvári ülésre. Végső revízió általi elfogadtatásra csak a későbbi marosvásárhelyi zsinaton kerülhetett tisztázásra az 1648-as esztendőben.

Mindez, az akkori erdélyi református egyház véglegesnek hitt megerősödését jelentette. Az akkor részleteiben letisztázott református hit megerősödésének, szabályozásának és előretörésének véglegesítése ugyan nem kerülhetett nyomtatott törvénybe, mégis az akkor elfogadott Geleji-kánonokat tekinthetjük a tiszántúli és erdélyi református hitélet mérföldkövének, egyházi törvénykönyvének.

Az emelkedett hangulatú hitélet alapbástyájául szolgáló Láncos templom nem engedett az idők súlyos változásainak

Mindezek, az 1881-es Alkotmányozó Zsinat által elfogadott új szerepköri és egyházi törvények véglegesítéséig életben és alkalmazásban maradtak. Azt még tudnunk kell, hogy a partiumi részekhez tartozó Szatmár a többi területekkel állandó csereterületnek is számított. Ugyan a speyeri egyezmény létrejötte óta a kiegyezés évéig létező területként volt számon tartva, mégsem képezhetett egy homogén országrészt. Így történhetett meg, hogy néha az erdélyi, máskori a Habsburg királyi fennhatóság diktálta törvények, illetve egyházi rendeletek szerint voltak kötelesek működni.

Mégis, a fent jelzett zsinat óta konszolidálódott a reformátusok létjogosultsága, hiszen az egyházi javak gyarapodása mellett a templomépítések megsűrűsödtek, elemi és középiskolák, valamint a főiskolák alakulása mellett a kórházak megszervezése is elkezdődött.

A város vezetősége és kezdetben még a céhek is kötelezték magukat a tisztviselők és városi szolgák mellett a lelkészek biztos életvitelének biztosítására, esetenként a professzorok külföldi tanulmányainak szponzorolására.

Ezért is lehetett a korabeli városban templomonként a főprédikátor mellett segédlelkészt is fenntartani, mindezekhez még hozzájárult, hogy csak a legműveltebb és külföldi egyetemeken tanult teológusok kerülhettek a városi szószékekre.

Erő és összetartozás a Láncos templom épített palástja alatt

Ez az emelkedett hangulatú hitélet alapbástyájául szolgáló Láncos templom nem engedett az idők súlyos változásainak, követeléseinek. Átélte az abszolutizmus és impériumváltás nem kimondottan kegyes időszakát.

Ez a biztos egyházi élet mint támpont nemcsak a helyi reformátusok között volt honos, a római katolikus magyarok is hasonlóképpen segítették át egyházukat és a híveket. Ezzel nemcsak az egyházukat erősítették, egyúttal a szatmári magyarságot is összefogták. Talán ezért is lehet ez a klasszicista stílusjegyben épített templomépület a szatmárnémeti reformátusság szellemi és közösségi központja, a ma is hitelesen olvasható korabeli vizitációs jegyzőkönyvek, egyházmegyei levéltári, anyakönyvi és lelkészi feljegyzések kutatható források.

Mennyi erő, mennyi összetartás a református egyházközösség részéről, hogy máig a város egyik vezető vallásaként húzódhatnak meg őshonukban, a büszke Láncos templom épített palástja alatt.

** A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanár, történésznek. Az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Összeállításunkat szakembereink véleményezésével a következő pénteki lapszámunkban még kiegészítjük.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi (1209.)

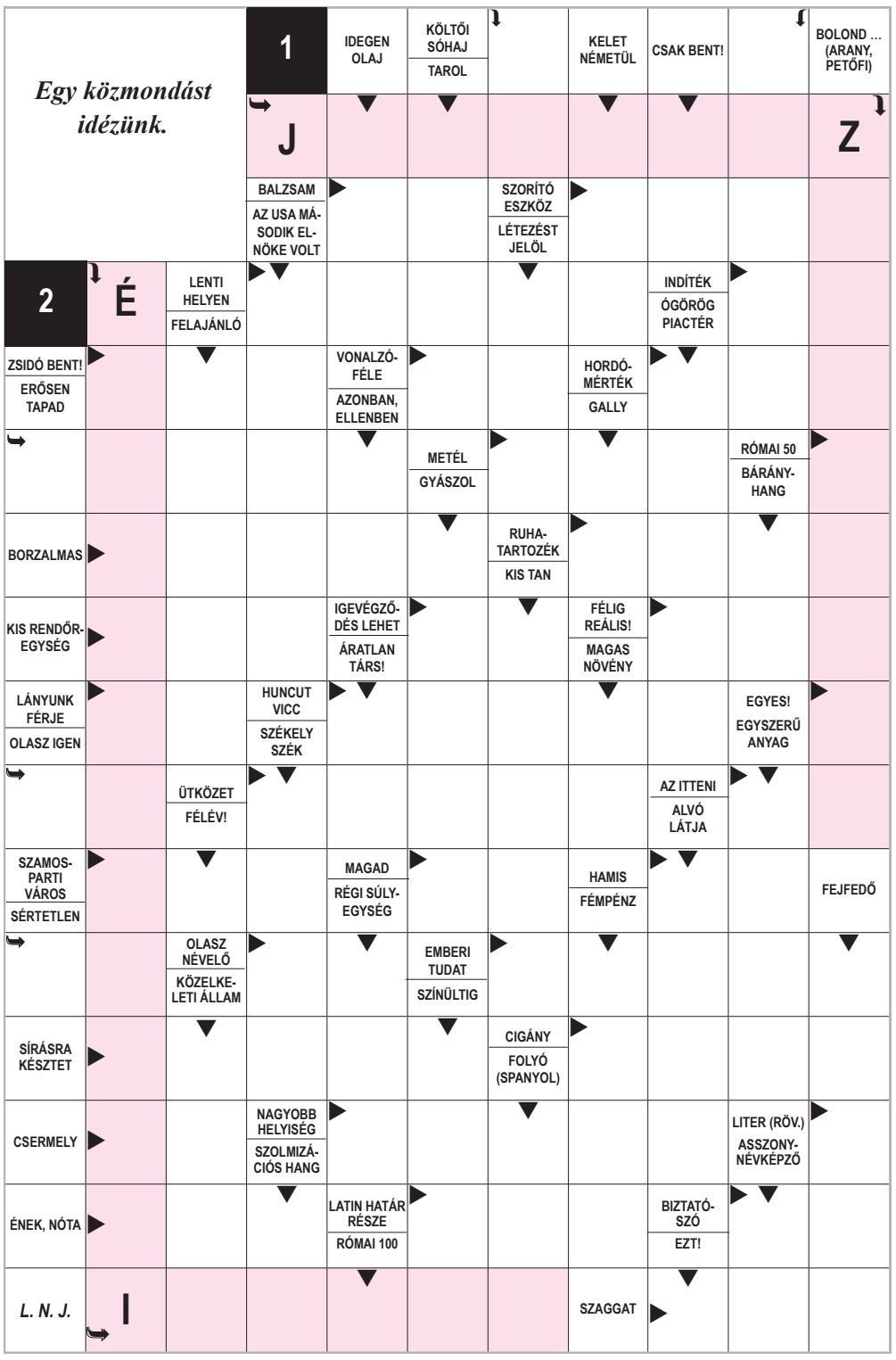

Az AFORIZMA

című pályázat nyertesei:

Gagyi István,
Marosvásárhely, 1848. út

Toma János,
Marosvásárhely, Kossuth Lajos u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

NINCS IGAZSÁGOS ÍTÉLET, CSAK JÓ MEGFOGALMAZÁS.

Megfejtések a június 19-i számból:

Minirejtvény:
1. Szuvorov
2. Népköltés

Skandi:
Késő a takarékosság, ha már fogytán a vagyon.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

HÍRES EMBEREK 1.

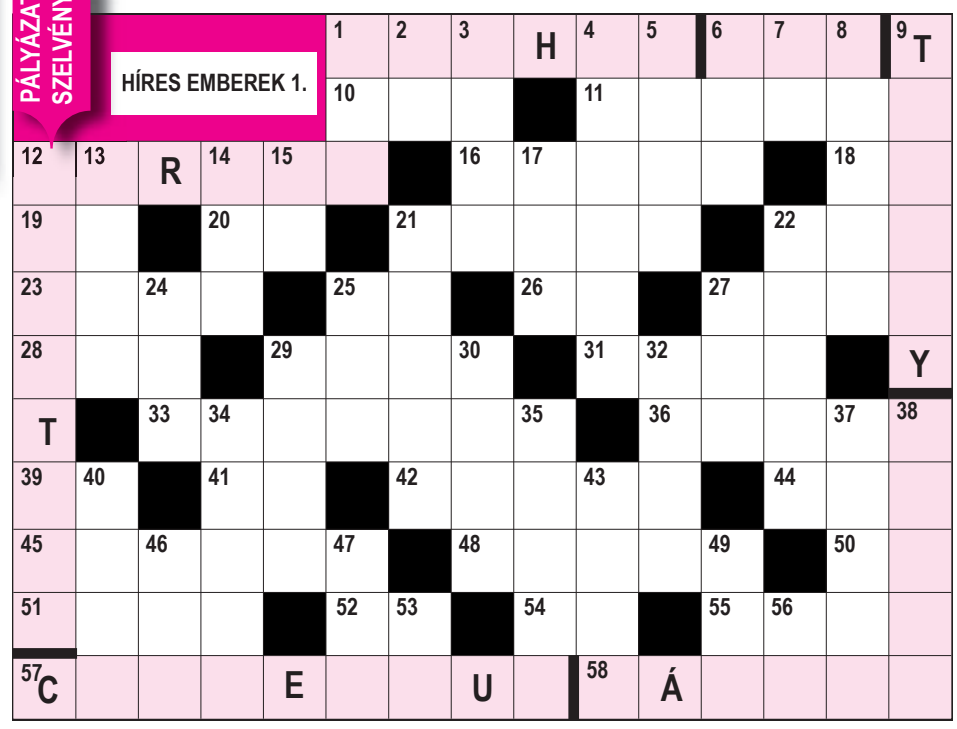

VÍZSZINTES:

1. Svájci orvos, botanikus, 402 éve hunyt el (Gaspard). 6. Orientalista, 302 éve született (János). 10. Angol levegő. 11. Oktató. **12. Jogakadémiai tanár, 202 éve született (Sándor).** 16. Finn–svéd sziget. 18. Üres tér. 19. Erek! 20. Fába vés. 21. Akkortól kezdve. 22. Fürdő (német). 23. Egy valaki (német). 25. Oda-vissza női név. 26. Menj (angol). 27. Török nagyúr. 28. Határtalan huzat! 29. Amely időpontig. 31. Svájci város. 33. Magyar úri tánc. 36. Rádiólokátor. 39. Páros szék! 41. Római 1050. 42. Nála lentebbi helyről. 44. Simon határtalan! 45. Kis áramforrás jelzője. 48. Zamat. 50. Latin csont. 51. Balti főváros. 52. Azonban. 54. Román ember. 55. Folyószél. **57. Német operaszerző, 202 éve született (Peter). 58. Erdélyi politikus, kivégezték 352 éve (Dénes, báró).**

FÜGGŐLEGES:

1. A bárium és a jód vegyjele. 2. Air India (röv.). 2. Úrnak szólít. 4. Nedvszívó papír. 5. Zola hősnője. 6. És (német). 7. Zokog. 8. Részeg. **9. Főorvos, feltaláló, szakíró, 152 éve született (Árpád). 12. Német operaszerző, 177 éve hunyt el (Conradin).** 13. Vigyáz valamire. 14. Svéd váltópénz. 15. Ásványi fűszer. 17. Csüng. 21. Női név (júl. 26.). 22. Régi magyar férfinév. 24. Központi csillag. 25. Szeret (latin). 27. Páratlan próba. 29. … Achtung (Le a kalappal, német). 30. Előkelő mulatság. 32. Szaladás ritmusa. 34. Ókori szíriai főváros. 35. Ő következik. 37. Alaktalan. **38. Földrajzi utazó, MTA t., 152 éve halt meg (Pál).** 40. Az egyik múzsa. 43. A fák dísze. 46. Páros henger! 47. Nyakra való ruhadarab. 49. Japán páratlan! 53. Te és én. 56. Páratlan alfa!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket július 9-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra rárragasztani.

Minirejtvény

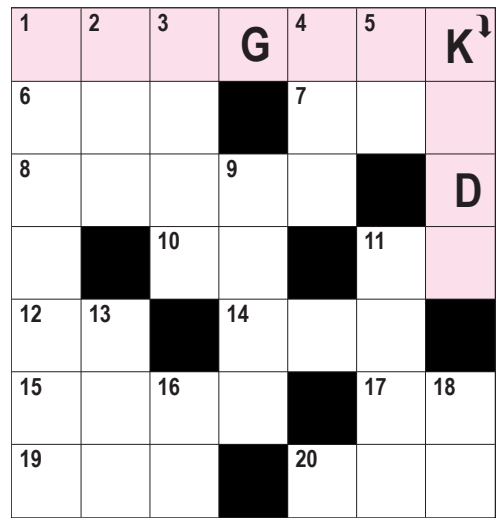

VÍZSZINTES:

1. Lármázó. 6. Az ottani. 7. Csonthéjas gyümölcs. 8. Toll-lé. 10. Pára! 11. Állóvíz. 12. Skálahang. 14. Péter társa. 15. Eszes. 17. Pára! 19. Orosz béke. 20. Kézzel jelez.

FÜGGŐLEGES:

1. Uralom. 2. Amely. 3. Nak! 4. Arra a helyre. 5. Olasz igen. 9. Kézzel elfogó. 11. Fosztóképző. 13. Amely személy. 16. Francia arany. 18. Attól kezdve.

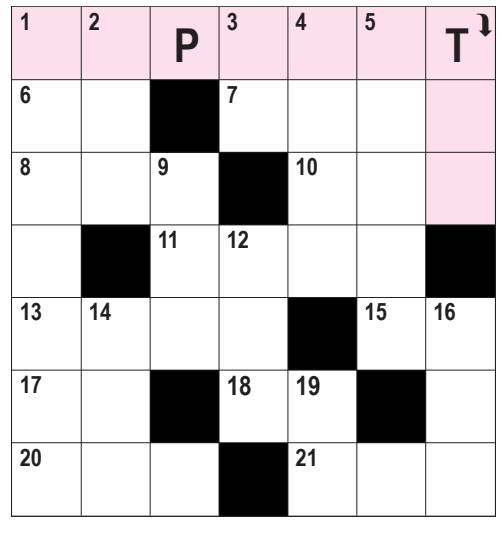

VÍZSZINTES:

1. Hagyományos népi irodalom. 4. Errefele! 7. Az öt tó egyike. 8. Létezik. 10. Rendőregység. 11. Édeni gyümölcs. 13. Könyvtár. 15. Dublin lakója. 17. Esztendő. 18. Olasz folyó. 20. Perzsa uralkodó. 21. Kis ház.

FÜGGŐLEGES:

1. Kacaj. 2. Korszak. 3. Egyke! 4. Jó kedv. 5. Költői. 9. A -nek párja. 12. Újság. 14. Ádám párja. 16. Tesz. 19. Eblak.

L. N. J.

Mentor Könyvek Kiadó

Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkori magyar könyvpiacon (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük teremt átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

Hőségrekordok Európában

Nagy-Britannia

Megdőlt szerdán a júniusi hőségrekord Nagy-Britanniában. A brit meteorológiai intézet előzetes kora esti adatai szerint szerdán 36,1 Celsius-fokos hőmérsékleti maximumot mértek a dél-angliai Hampshire megye Gosport nevű városában. Ezzel fél évszázados júniusi rekord dőlt meg: az eddigi legmagasabb hőmérsékletet ebben a hónapban 1976. június 28-án mérték 35,6 fokkal. A hőmérséklet csütörtökön és pénteken Anglia déli harmadában, beleértve Londont is elérte a 37-38 fokos hőmérsékleti maximumot. A rendkívüli hőség miatt Angliában és Walesben több mint ezer iskolában tanítási szünetet vagy rövidített tanítást rendeltek el szerdán a hatóságok. Az országos vasúti infrastruktúrát működtető cég, a National Rail szerdán azt kérte, hogy ha nem feltétlenül szükséges, senki ne utazzon vonattal a vörös riasztástól érintett országrészekben. Londonban több metróvonalon jelentős késésekkel közlekedett a földalatti a hőség okozta műszaki gondok miatt. A hétvégén azonban egy atlanti időjárási front nyomán megszűnik a hőség, és várhatóan tíz fokkal visszaesik a hőmérséklet a mostani vörös riasztástól érintett dél-angliai térségben is.

Franciaország

Franciaországban szerdán minden idők legmelegebb napja volt az országban a meteorológiai szolgálat, a Météo-France szerint, amely a példátlan és nehezen elviselhető hőhullám folytatódását jelzi előre. Szerdán tömegesen dőltek meg az idei melegrekordok és több tucat településen az abszolút rekordok is. A legmagasabb értékeket a délnyugati Bordeaux közelében, Palluau és Pissos településeken mérték, 43,8 Celsius-fokot, míg a nyugati Nantes-ban és La Rochelle-ben 42,2 Celsius-fok, Párizsban pedig 40,3 Celsius-fok volt délután. Ez a negyedik alkalom az elmúlt 150 évben, és idén az első, hogy a francia fővárosban a hőmérő higanyszála 40 Celsius-fok fölé emelkedett. Az országos hőmérsékleti mutató, amely a harminc referenciaállomáson mért hőmérsékletek átlaga, szerdán 30 Celsius-fokra emelkedett a keddi 29,9 után. Még soha nem volt ilyen meleg az országban, amióta 1947 óta rögzítik a hőmérsékleti adatokat. Szerdán 96 megyéből 72-ben vörös riasztást rendeltek el. Az előrejelzések szerint Nyugatról hűvösebb levegő éri majd el az egész országot, de a kánikulai körülmények jellemzően a hétvégén is fennmaradnak, a maximum hőmérsékletek 40 és 42 Celsius-fok között alakulnak a következő napokban is. Az ország keleti felén a hétvége után is folytatódik az intenzív hőség. A meteorológiai szolgálat előrejelzése szerint éjjel sem szűnik meg a perzselő hőség, ami megakadályozza a szervezet regenerálódását.

A rendkívüli hőségben az ország infrastruktúrája nehezen bírja a próbatételt: a breton Quimper közelében egy transzformátor meghibásodása miatt mintegy 120 ezer háztartás maradt áram nélkül kedden, s szerda este 15 ezer lakásban még mindig nem sikerült helyreállítani a szolgáltatást.

Belgium

Országos hőségriadót rendeltek el Belgiumban, a hőmérséklet a hét második felében is jóval 30 Celsius-fok felett marad, pénteken várhatóan 38 Celsius-fok lesz a csúcsérték – tájékoztatott a La Libre Begique című, francia nyelvű belga napilap csütörtökön. A belga nemzeti válságközpont, a belga egészségügyi minisztérium, valamint a belga Királyi Meteorológiai Intézet (RMI) ülését követően a belga kormány „narancssárga” riasztást hirdetett ki az egész országra vonatkozóan. Az elmúlt napokban Belgiumban észlelt, kivételesen jelentős hőhullám fokozódni fog, és várhatóan legalább vasárnapig eltart. A legtöbb helyen a hőmérséklet eléri vagy meghaladja a 35 Celsius-fokot. Az éjszakai hőmérséklet mellett az ózonkoncentráció is kivételesen magas marad a következő napokban. Az éjszakai hőmérséklet nem csökken 30 Celsius-fok alá, különösen a városi területeken. Vasárnap zivatar várható, ami a hőmérséklet csökkenését hozza – idézte a belga nemzeti válságközpont információit a napilap. Közölték azt is, hogy a szerdai volt a legmelegebb június 24-e Belgiumban a feljegyzések kezdete óta. A hőség miatt a brüsszeli Atomium turisztikai látványosságot szerda délután ideiglenesen lezárták, az SNCB belga vasúttársaság naponta mintegy vonatot töröl. A belga illetékes hatóságok az alkoholos, valamint a cukros italok és a kávé kerülése mellett sok folyadék, lehetőleg víz fogyasztását ajánlják, többet a szokásosnál. Továbbá szabadtérben árnyékos helyek keresését, valamint sapka használatát javasolják, a beltérben tartózkodóknak pedig az ablakok zárva tartását és az elsötétítést a lakás felmelegedésének megelőzésére.

Fotó: Reuters

Olaszország

Olaszországban szerdán ötre emelkedett a rendkívüli hőség áldozatainak száma. Az egészségügyi miniszter csütörtökre válságtanácskozást hívott össze az előrejelzések szerint a következő napokban tovább emelkedő hőmérséklet miatt. Egy 57 éves férfi az északnyugati Lombardia tartományban, Lodi város területén halt meg, miközben a tűző napon mezőgazdasági munkát végzett. A szintén lombardiai Garlasco temetőjében egy 56 éves férfi rosszul lett a melegben, és meghalt. Az ország középső részén található Piacenzában egy 61 éves férfi a szőlőültetvényén, egy hajléktalan Nápoly utcáin lett rosszul, és elhunyt. Padovában egy vízvezetékszerelő egy utcai vezeték szerelése közben vesztette életét a hőség miatt. Orazio Schillaci egészségügyi miniszter csütörtökre válságtanácskozást hívott össze, miután az előrejelzések szerint a hőmérséklet tovább emelkedik. A tetőzést vasárnapra és hétfőre várják. A számítások szerint a legmelegebb Firenzében és a Pó-alföldön lesz negyven Celsius-fok fölötti értékkel. Napról napra emelkedik a vörös kódú városok száma, ahol a legmagasabb hőségriasztás van érvényben. Csütörtökön tizenhét, pénteken tizennyolc lesz a számuk. Mindezek mellett Rómában szerda délután heves jégeső söpört végig, amely golflabda nagyságú jégdarabokkal hullott az utcákon tartózkodókra és a járművekre.

A firenzei Uffizi-képtárban szerdán elromlott a klímaberendezés, és emiatt felfüggesztették a jegyeladást. A légkondicionáló rendszer nem megfelelő működése következtében a képtár egyes termeiben a hőmérséklet elérte a 32 Celsius-fokot, ami a látogatók és a múzeum dolgozói számára is megnehezítette az épületben való tartózkodást. Megoldásként először a belépések számát próbálták csökkenteni, ami hosszú sorokhoz vezetett a bejáratnál. Sokan lemondtak a látogatásról. Később az Uffizi egész napra felfüggesztette a jegyeladást.

Spanyolország

Spanyolországban is megdőlt a júniusi átlaghőmérsékleti rekord a hét első két napján – közölte szerdán a spanyol meteorológiai szolgálat (Aemet). A szolgálat jelentése szerint június 22-én 28,08 Celsius-fok, június 23-án 28,17 fok volt az átlaghőmérséklet. Az előző rekordot, 28,01 fokot tavaly június 30-án mérték. A kiugró nappali és éjszakai meleg miatt az ilyenkor szokásoshoz képest mintegy 7 Celsius-fokkal volt magasabb az átlaghőmérséklet ezekben a napokban – hangsúlyozta az Aemet. Az országot a múlt hét végétől sújtó kánikulában a meteorológiai szolgálat 28 mérőállomásán mértek rekordhőmérsékleteket az elmúlt napokban, leginkább az ország északi régióiban, ahol ritkának számít a rendkívüli hőség. A kantábriai Tamában kedden 43,7 Celsius-fokos történelmi csúcshőmérsékletet regisztráltak. A baszkföldi Bilbaóban mért 41,3 fok pedig nemcsak azért kirívó, mert júniusban sosem tapasztaltak még ilyen meleget, hanem mert a hőmérő két egymást követő napon is 40 fok feletti hőmérsékletet mutatott, amire 1947-től 18 esetben volt példa az adatok szerint.

Az Aemet jelentésében kitért arra, hogy 1975-től Spanyolországban 78 hőhullám volt, összesen 458 nappal. 1975 és 1984 között az éves átlag három kánikulai nap volt, míg a 2016–2025 közötti időszakban az átlag évi 22 napra emelkedett.

Az utóbbi években a hőségepizódok gyakoribbá, szélesebb körűvé és intenzívebbé váltak, de ha az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának jelenlegi trendjei nem változnak, akkor további növekedésre lehet számítani. Az évszázad végére évi 22-ről 47-re emelkedhet a kánikulai napok száma – hangsúlyozta a meteorológiai szolgálat.

(*MTI-hírösszefoglaló*)

A kánikula miatt elővigyázatosságra intenek a hatóságok Romániában

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (ANM) csütörtöki figyelmeztető előrejelzése szerint hétfő reggelig kánikulára és fokozott hőterhelésre lehet számítani az egész országban. A meteorológusok szerint hétfő 10 óráig a hőhullám az egész országra kiterjed és erősödik.

Pénteken nyugaton és északnyugaton, szombaton már az ország középső és déli részén is, vasárnap pedig országszerte kánikula lesz. A hőterhelés fokozatosan erősödik, a hőmérséklet–páratartalom index a síkvidéki területeken, majd a dombvidéken is eléri, illetve meghaladja a kritikus 80 egységet. A nappali csúcshőmérséklet általában 30 és 39 Celsius-fok között alakul, a legmagasabb értékek az időszak második felében a Nyugati-síkságon várhatók. Szombatról vasárnapra és vasárnapról hétfőre virradóra több térségben trópusi éjszaka lesz; országos szinten a minimumok 14 és 25 fok között alakulnak. A meteorológusok közlése szerint a hőhullám július első napjaiban is kitart, ezért két sárga jelzésű és egy narancssárga jelzésű hőségriasztást adott ki csütörtökön az Országos Meteorológiai Szolgálat (ANM). A Bánságban, Körösvidéken, Máramarosban, Olténiában, Munténiában, Dobrudzsában, Erdély nagy részén, valamint Moldva déli és keleti részén a sokéves átlagnál jóval melegebb lesz. A nappali csúcshőmérséklet 30 és 35 Celsius-fok között alakul, a legmagasabb értékek nyugaton és északnyugaton várhatók, ahol elszórtan kánikula is lehet. A síkvidéki területeken fokozott lesz a hőterhelés, a hőmérséklet–páratartalom index eléri, helyenként kissé meg is haladja a kritikus 80 egységet.

Pénteken 12 és 21 óra között újabb sárga jelzésű figyelmeztetés lesz érvényben Olténiában, Munténiában, Dobrudzsában, Moldvában, a Bánság déli részén és helyenként Erdélyben. Ezekben a térségekben 30 és 34 fok közötti csúcsértékek várhatók. A hőmérséklet–páratartalom index a síkvidéki területeken és helyenként a dombvidéken eléri, illetve kissé meghaladja a kritikus 80 egységet. Pénteken narancssárga jelzésű hőségriasztás lesz érvényben Temes, Arad, Bihar, Szatmár, Máramaros, Szilágy, Kolozs, Fehér, Hunyad, Beszterce-Naszód és Maros megyében. Ezekben a megyékben a hőmérséklet–páratartalom index meghaladja a kritikus 80 egységet, a nappali csúcshőmérséklet pedig 33 és 37 fok között alakul. A legmagasabb értékek a Nyugati-síkságon várhatók.

Mivel a hőhullám az egész országot eléri a katasztrófavédelem arra figyelmezteti a lakosságot, hogy gondoskodjon egészsége védelméről.

A hatóságok azt javasolják a lakosoknak, hogy rendszeresen igyanak vizet, akkor is, ha nem érzik magukat szomjasnak; a nap legmelegebb óráiban kerüljék a közlekedést és a közvetlen napsugárzást; viseljenek könnyű, világos színű ruházatot; lehetőség szerint tartózkodjanak hűvös vagy árnyékos helyen; kerüljék az intenzív szabadtéri fizikai megterhelést; ellenőrizzék a családban vagy a szomszédságban élő gyermekek, idősek és más sérülékeny személyek állapotát.

A hatóságok arra is figyelmeztetnek, hogy senki ne hagyjon gyermeket vagy háziállatot egyedül az autóban, még néhány percre sem, mert az utastér hőmérséklete gyorsan veszélyes szintre emelkedhet akkor is, ha az ablak résnyire nyitva van. (*Agerpres-hírösszefoglaló*)

Az EU több intézményénél sürgettek uniós szintű megoldást a romániai medvekérdésre az RMDSZ politikusai

Az EU több intézményénél sürgettek uniós szintű megoldást az egyre súlyosbodó romániai medvekérdésre az RMDSZ politikusai, akik hétfőn és kedden az Európai Bizottságnál, az EU agrárminiszteri tanácsában és az Európai Parlamentben is kérték a nagyvad védelmének rugalmasabbá tételét – tájékoztatta az MTI-t kedden az RMDSZ sajtószolgálata.

Tánczos Barna megbízott romániai mezőgazdasági miniszter az Európai Unió agrárminisztereinek hétfői luxemburgi ülésén ismertette a romániai helyzetet, és rugalmasabb szabályokat kért a tagállam medvepopulációjának kezelésére – közölték.

A miniszterelnök-helyettes kedden Jessika Roswall környezetvédelmi biztossal tárgyalt Brüsszelben, majd Vincze Loránt EP-képviselővel közösen az EP Petíciós Bizottságában képviselte a medvekérdés megfelelő kezelésének szükségességét.

Tánczos Barna közölte: az uniós környezetvédelmi biztossal megállapodtak abban, hogy egy romániai szakértői csapat Brüsszelben is bemutatja a Romániában tavaly lezárult genetikai populációfelmérés eredményeit. „Azt kértem, hogy ezeket az adatokat vegyék alapul az uniós szabályok rugalmasabbá tételénél” – mondta.

Úgy értékelte, az egyeztetések és a tagállamok visszajelzései jó kiindulópontot adnak ahhoz, hogy folytassák a tárgyalásokat, és uniós szinten a tagállamok sajátosságait figyelembe vevő megközelítést alakítsanak ki a medvepopuláció kezelésére.

„Az uniós agrárminiszterek találkozóján Szlovákiával együtt nyújtottuk be javaslatunkat, hogy az egyedi beavatkozások helyett ismerjék el a tudományos alapokon nyugvó állományszabályozást ott, ahol a medvepopuláció nincs veszélyben” – nyilatkozta Tánczos Barna. Elmondta: felhívta az uniós intézmények képviselőinek figyelmét arra, hogy Romániában emberéleteket követelt és jelentős mezőgazdasági károkat okoz, továbbá állandó veszélyt jelent a lakosságra a medvék túlszaporodása.

„A vita során további 12 tagállam fejezte ki támogatását, egyetértve abban, hogy fontos a nagyragadozók védelme, de az nem lehet fontosabb az emberi életnél és a mezőgazdaságban dolgozók munkájánál” – közölte az ügyvivő miniszter.

Tájékoztatása szerint a medvekérdés kedden az Európai Parlament Petíciós Bizottságának (PETI) a nagyragadozók kezeléséről szóló brüsszeli munkaértekezletén is napirendre került. Az Európai Néppárt (EPP) frakciója nevében felszólaló Vincze Loránt EP-képviselő rámutatott: Romániában él az Unió legnagyobb, 10-13 ezresre becsült barnamedve-populációja, miközben a román hatóságok szerint az optimális létszám négyezer egyed lenne.

„A medvék rettegésben tartják a közösségeket: nappal és éjszaka is szabadon bejárnak a településekre, játszóterekre, óvodákba, magánházakba, farmokra és szállodákba. Ezek nem ritka kivételek, hanem a mindennapi valóság részei. A medve és az ember találkozása egyértelműen tragédia, nem pedig egy plüssmacipillanat” – idézte Vincze Loránt beszédét az RMDSZ közleménye.

Eszerint az EP-képviselő kiemelte: a megelőzés önmagában nem jelent megoldást, mivel az állomány kétszerese vagy háromszorosa a terület eltartóképességének.

A következmények emberéletekben és gazdasági károkban mérhetők: csak az elmúlt öt évben 11 ember meghalt, 158-an megsebesültek, a 112-es segélyhívások száma pedig ötszörösére nőtt az előző időszakhoz képest” – közölte az EP-képviselő.

Hozzátette: Romániában ennek ellenére nem lehet valódi vadgazdálkodásról beszélni, mert a román hatóságok tartanak az uniós élőhelyvédelmi irányelvektől.

Kérte a panel résztvevőit, tegyenek arról, hogy az uniós jogi keretek a jelenlegi, reaktív válságkezelés helyett biztosítsanak elegendő és reális eszközt a tagállamok számára a megelőző, valódi állományszabályozás megvalósításához. (*MTI*)

Szlovénia is enyhítené a barna medvék uniós védelmét

Szlovénia is csatlakozott ahhoz a román kezdeményezéshez, amely a barna medvék európai uniós (EU) védettségi szintjének csökkentését sürgeti, mert a növekvő állomány egyre nagyobb veszélyt jelent az emberekre és a haszonállatokra.

A szlovén mezőgazdasági minisztérium szerint indokolt a jelenlegi természetvédelmi szabályok felülvizsgálata. Szlovéniában az egyik legsűrűbb Európában a barnamedve-állomány, és a hatóságok szerint egyre gyakoribbak az ember és a medve közötti konfliktusok. A szlovén kormány adatai szerint 2025 tavaszán 954 barna medve élt az országban, a becslés bizonytalansági tartománya 880 és 1050 egyed között volt. A tárca szerint Szlovénia kiegyensúlyozott megközelítést tart szükségesnek: a megelőző intézkedések mellett gyors beavatkozást a problémás egyedek esetében, valamint az állomány aktív kezelését az EU élőhelyvédelmi irányelvének keretein belül.

Mint ismeretes, a román kormány azt kéri az Európai Bizottságtól (EB), hogy a farkasok után a medvék szigorú védettségét is vizsgálja felül, Európa barnamedve-állományának jelentős része ugyanis az országban él, és a növekvő egyedszám halálos támadásokhoz, haszonállat-veszteségekhez és jelentős gazdasági károkhoz vezet. Emiatt is több tagállam nagyobb mozgásteret szeretne a nagyragadozók állományának kezelésében. Az EU az év elején már csökkentette a farkasok védettségi szintjét, ami szélesebb lehetőséget ad a tagállamoknak a problémás egyedek kilövésére.

A barna medvék védelme évek óta vitatott kérdés Szlovéniában. A hatóságok eddig az EU-szabályok alapján, végső eszközként engedélyezett kilövésekkel próbálták szabályozni az állományt, ezeket a döntéseket azonban környezetvédő szervezetek rendszeresen bíróságon támadják meg.

A faj védettségi szintjének módosításához a tagállamok többségének támogatására lenne szükség, ezt követően indíthatná el az EB a jogalkotási folyamatot. (*MTI*)

Történelmi vb-nap: három válogatott is először élte túl a csoportkört

A labdarúgó-világbajnokság szerdai játéknapján történelmi sikert ünnepelhetett Dél-Afrika, Kanada és Bosznia-Hercegovina is, amelyek először jutottak túl a csoportkörön, míg Mexikó hibátlan mérleggel, Svájc pedig csoportelsőként biztosította helyét a kieséses szakaszban. A C csoportban Brazília Vinícius vezérletével és Neymarral a soraiban megszerezte az első helyet, Marokkó pedig fordítással harcolta ki a továbbjutást. Skócia és Dél-Korea is reménykedhet még, hogy a legjobb csoportharmadikok között végez. Összefoglaló.

A csoport:

**** Dél-Afrika – Dél-Korea 1-0 (0-0)***

A dél-afrikai válogatott története során először jutott tovább a világbajnokság csoportköréből, miután szűk győzelmet aratott a Koreai Köztársaság ellen az A jelű kvartett utolsó fordulójában. Az ázsiai együttes kezdett aktívabban, de kihagyta helyzeteit, majd a második félidő közepén egy cserejátékosok által előkészített akció döntötte el a találkozót. A vezetés megszerzése után a dél-afrikaiak magabiztosan őrizték előnyüket, ellenfelük nem tudott komoly veszélyt kialakítani. A sikerrel a dél-afrikaiak a második helyről léptek tovább, míg a dél-koreaiak harmadikként még bízhatnak a legjobb csoportharmadikok közé kerülésben.

**** Csehország – Mexikó 0-3 (0-0)***

Az első félidő kiegyenlített játékot hozott, a fordulás után azonban a házigazdák kihasználták a csehek védekezési hibáit, és rövid idő alatt eldöntötték az összecsapást. A hajrában pályára lépett a hatodik világbajnokságán szereplő veterán kapus, Guillermo Ochoa is, akit a közönség hatalmas ünneplésben részesített. A vereséggel a cseh válogatott búcsúzott a tornától, míg Mexikó magabiztosan várhatja a kieséses szakaszt. A már korábban csoportelsővé vált társházigazda a mostani sikerrel százszázalékos mérleggel zárta a csoportkört, története során először nyerte meg mindhárom mérkőzését.

Ünneplő dél-afrikai játékosok: csapatuk először léphet pályára az egyenes kieséses szakaszban. Fotó: a FIFA közösségi oldala

B csoport:

**** Svájc – Kanada 2-1 (0-0)***

Az első félidőben kevés helyzet alakult ki, a fordulás után azonban Svájc gyorsan kétgólos előnyre tett szert Ruben Vargas és Manzambi találatával. A kanadaiak Promise David révén szépítettek, majd a hajrában nagy nyomást helyeztek ellenfelükre, de az egyenlítés már nem sikerült. A svájciak így megőrizték előnyüket, és az első helyen zártak, ez pedig azt jelenti, hogy 2006 óta először folytathatják szereplésüket az egyenes kieséses szakaszban. Kanada második lett, és története során először továbbjutott a világbajnokság csoportköréből.

**** Bosznia-Hercegovina – Katar 3-1 (2-1)***

Az európai együttes már az első félidőben kétgólos előnyre tett szert, de Katar még a szünet előtt szépített, majd a folytatásban is veszélyeztetett. A bosnyákok végül Mahmic hajrábeli találatával biztosították be sikerüket és történelmi továbbjutásukat. A bosnyák válogatott négy ponttal és mínusz egyes gólkülönbséggel a csoport harmadik helyén végzett, hozománya biztosan elegendő ahhoz, hogy a nyolc legjobb csoportharmadik között legyen.

C csoport:

**** Marokkó – Haiti 4-2 (2-2)***

Az afrikai válogatott kétszer is hátrányba került Haiti ellen, végül azonban 4-2-re nyert a világbajnokság C csoportjának utolsó fordulójában, és másodikként továbbjutott a kieséses szakaszba. A haitiak első góljában fontos szerepet játszott a Ferencváros csatára, Lenny Joseph, aki kezdőként lépett pályára, csapata azonban nem tudta megtartani előnyét. Marokkó a szünet előtt még egyenlített, majd a hajrában Rahimi és Jasszin találatával a maga javára fordította az összecsapást. Az észak-afrikai együttes története során először nyert világbajnoki mérkőzést hátrányból, míg Haiti pont nélkül búcsúzott a tornától.

**** Skócia – Brazília 0-3 (0-2)***

A dél-amerikaiak sikerében Vinícius játszotta a főszerepet, aki két gólt szerzett, a skótok gyerekes védelmi hibáit kihasználva. A második félidőben Matheus Cunha is betalált, így végleg eldőlt a mérkőzés sorsa, noha a skótok ezután is becsülettel támadtak. A találkozó egyik emlékezetes pillanata Neymar visszatérése volt, aki sérülése után cseréként lépett pályára. A brazil csapat csoportelsőként jutott tovább a kieséses szakaszba, a három pontos Skócia pedig reménykedhet a legjobb csoportharmadikok közé kerülésben.

A következő napok programja

Június 26., péntek:
* 2.00 óra: Tunézia – Hollandia (F csoport)
* 2.00 óra: Japán – Svédország (F csoport)
* 5.00 óra: Törökország – Egyesült Államok (D csoport)
* 5.00 óra: Paraguay – Ausztrália (D csoport)
* 22.00 óra: Norvégia – Franciaország (I csoport)
* 22.00 óra: Szenegál – Irak (I csoport)

Június 27., szombat:
* 3.00 óra: Zöld-foki Köztársaság – Szaúd-Arábia (H csoport)
* 3.00 óra: Uruguay – Spanyolország (H csoport)
* 6.00 óra: Új-Zéland – Belgium (G csoport)
* 6.00 óra: Egyiptom – Irán (G csoport)

Június 28., vasárnap:
* 0.00 óra: Panama – Anglia (L csoport)
* 0.00 óra: Horvátország – Ghána (L csoport)
* 2.30 óra: Kolumbia – Portugália (K csoport)
* 2.30 óra: Kongói DK – Üzbegisztán (K csoport)
* 5.00 óra: Algéria – Ausztria (J csoport)
* 5.00 óra: Jordánia – Argentína (J csoport)
* 22.00 óra: Dél-Afrika – Kanada (tizenhatoddöntő)

Késelés áldozata lett Németországban egy hármasfalusi nő

Június 24-én, szerdán a németországi Nettetalban, egy mezőgazdasági farmon megkéseltek egy hármasfalusi nőt, aki aztán belehalt sérüléseibe. Ugyanakkor egy kelementelki férfi is súlyosan megsérült. Az esetet a német rendőrség vizsgálja.

Gligor Róbert László

Egy negyvenes éveiben járó pár durva késeléses támadás áldozata lett Németországban: a 40 éves nő elhunyt, 44 éves élettársát súlyos állapotban szállították kórházba.

A pár idénymunkásként dolgozott egy spárgát és epret termesztő farmon, ott történt a véres összetűzés: egyik munkatársuk, egy 25 éves kelementelki férfi támadt rájuk. Az esetről hétfőn reggel 7 óra 22 perckor értesítették a rendőrséget. A német Bild lap szerint egy jelentéktelen vita késeléses támadássá fajult a munkások között. A helyszínre mentőautót és egy orvosi helikoptert is kirendeltek, és több rendőrt vezényeltek ki. Az összetűzés Nettetal városának Kaldenkirchen kerületében történt.

A 40 éves nőt több szúrás érte, s bár helikopterrel szállították kórházba, röviddel azután meghalt, hogy a sürgősségi osztályra megérkezett. 44 éves élettársát is rendkívül súlyos állapotban szállították kórházba, sürgős műtéten esett át. A támadót a német hatóságok őrizetbe vették, a rendőrség egy kést foglalt le a helyszínen, amely valószínűleg a gyilkos fegyver. A német hatóságok nagyszabású nyomozást indítottak, az ügyet egy különleges igazságügyi nyomozó bizottság vette át. Azt próbálják megállapítani, hogy a vita munkahelyi nézeteltérésekből ered-e vagy személyes oka van.

Meg nem erősített információink szerint a szóváltás egy láda eper miatt tört ki a férfiak között, majd késelésbe torkollt: a fiatalember az idősebb férfira támadt, a nő pedig megpróbálta megakadályozni a késelést, amelynek végül ő lett az áldozata.

Hármasfaluban megdöbbenéssel fogadták a hírt, hiszen egy nagyon rendes, dolgos párról van szó, akik évek óta Németországban dolgoztak idénymunkásként, hogy jobb életkörülményeket teremtsenek a családnak. A tragédia után két gyerek maradt árván, az idősebbik egy 20 éves fiatalember, ő huzamosabb időt töltött Németországban, a kisebbik viszont egy 13 éves lány, aki itthon tanult. A helyiek szerint az áldozat nemrégiben járt itthon, majd újra visszatért az epresbe dolgozni.

ORTOPÉDIA
FÁJ A TÉRDE VAGY A CSÍPŐJE? NEHEZEN JÁR?
INGYENES ortopédiai vizsgálat küldőpapírral a Procardiánál!
Tel. 0265/210-087. (69341-I)

KÜLÖNFÉLÉK

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelékszállítást. Tel. 0749-543-104. (28413)

VÁLLALUNK: szigetelést, festést, tető, terasz, csatorna készítését és benti munkálatokat. Tel. 0767-837-782, Loránd. (28480)

FŰNYÍRÁS, fakivágás, vaskapujavítás, tetőjavítás, cserépforgatás, kátrányos szigetelés. Tel. 0740-651-354. (28466)

IDŐS, beteg hölgy gondozását vállalom hétköznaponként, a délelőtti órákban. A 0365/448-995-ös telefonszámon lehet érdeklődni 8-9 óra között. (28570-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Hálát adok néked tiszta szívből, hogy megtanítottál engemet a te igazságod ítéleteire.
(Zsolt. 119/7)
Isten irgalmába belesimulva emlékezem szeretett férjemre,
KERESTÉLY ATTILÁRA
elköltözésének 25. évfordulóján. Emlékét őrzöm egy életen át.
Özv. Kerestély Anna. (28515-I)

„Csendes legyen álmod,
Találj odafönt örök boldogságot.
Kísérje utadat Isten és az ég,
A felhőkön túl találkozzunk még!”
BAKÓ ERZSÉBET
halálának első évfordulóján, akik ismerték és szerették, gondoljanak rá kegyelettel.
Gyászoló szerettei. (p.-I)

Mély fájdalommal és bánatos szívvel emlékezünk
BEREKMÉRI ANDRÁSRA
halálának negyedik évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Szerettei. (28550)

ELHALÁLOZÁS

„Küzdöttél, de már nem lehet, a csend ölel át és a szeretet. Csak az hal meg, akit elfelejtenek, örökké él, akit nagyon szerettek.”
(Tóth Árpád)
Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a drága jó férj, testvér, apa, nagyapa, dédapa,
FAZAKAS SÁNDOR JÁNOS
egykori marosvásárhelyi lakos fáradhatatlanul munkás és szeretetben gazdag életének 78. évében, 2026. június 14-én rövid, de súlyos betegség után elhunyt.
Szeretett halottunk hamvasztás utáni búcsúztatását 2026. július 12-én, vasárnap 15 órakor tartjuk a szegedi Kálvin téri református templomban.
A gyászoló család. (28562-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)

A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézést biztosít NONSTOP: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Oneşti tér 12. szám. (68166)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. Küldőpapírral a vizsgálat ingyenes. (28399)

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:

- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Tájékoztató

A kártevőirtásra, fertőtlenítésre szakosodott ***Coral Impex Kft.*** a Marosvásárhelyen elvégzendő kártevőirtásra, fertőtlenítésre vonatkozó, a várossal kötött 2025. április 30-i 32. sz. szerződés alapján *július 1-től 24-ig 22–03 óra között* kullancs- és szúnyogirtást végez Marosvásárhelyen. A meghirdetett időszak az időjárástól függően változhat.

A felhasznált termékek a következők:

- CYMINA SUPER, 50 ml/10.000 m^2
- VECTOBAC WG, 1 kg/10.000 m^2
- PARAINSECT CE, 2l/10.000 m^2

Kérjük a polgárokat, különösen a gyermekeket, az időseket, a szívbetegeket, az asztmásokat és a különböző vegyi anyagokra allergiás személyeket, hogy tegyenek meg minden intézkedést annak érdekében, hogy a permetezőgépek közvetlen hatósugarán kívül maradjanak. Kérjük továbbá az utcavonaltól legfeljebb 20 méter távolságra lévő ablakkal rendelkező lakások tulajdonosait, hogy július 1-től 24-ig este 10 és hajnali 3 óra között tartsák zárva ablakaikat.

A szer belélegzése, bőrrel, szemmel való érintkezés vagy lenyelése esetén a következő intézkedéseket kell betartani:

• Belégzéskor az illető menjen friss levegőre. Ha a légzés nehézkes, forduljon orvoshoz.

• Bőrrel való érintkezés esetén távolítsa el a szennyezett ruházatot. A bőrt azonnal mossa le bő vízzel. Ha az irritáció továbbra is fennáll, forduljon orvoshoz. Újbóli használat előtt mossa ki a szennyezett ruházatot.

• Szembe jutás esetén (ha van, távolítsa el a kontaktlencséket), azonnal alaposan öblítse ki vízzel a szemet, tágra nyitva, legalább 15 percig. Hívja orvosát, ha a probléma továbbra is fennáll.

• Lenyelés esetén azonnal forduljon orvoshoz. Ne idézzen elő hányást. Soha ne adjunk semmit szájon át, ha valaki eszméletlen.

Kérjük a marosvásárhelyieket, hogy tartsák be ezeket az óvintézkedéseket.

További információért a következő elérhetőségeken állunk rendelkezésükre:
telefon: 0265 256 004; e-mail: coralmures@coralimpex.ro.

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM